

Sarakadee Magazine

สารคดี

๓๐๐ ปี
เอกราช
สิงคโปร์

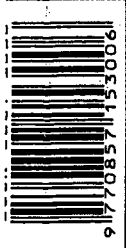
๑๒ เดือน
ชาวนาไทใหญ่

สัมภาษณ์
ปิยสวัสดิ์
อัมระนันท์
ดีดีการบินไทย

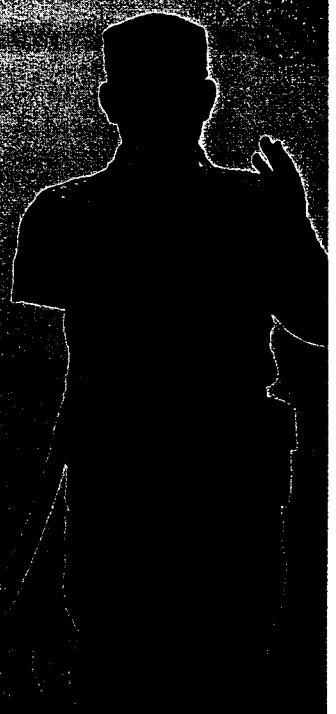
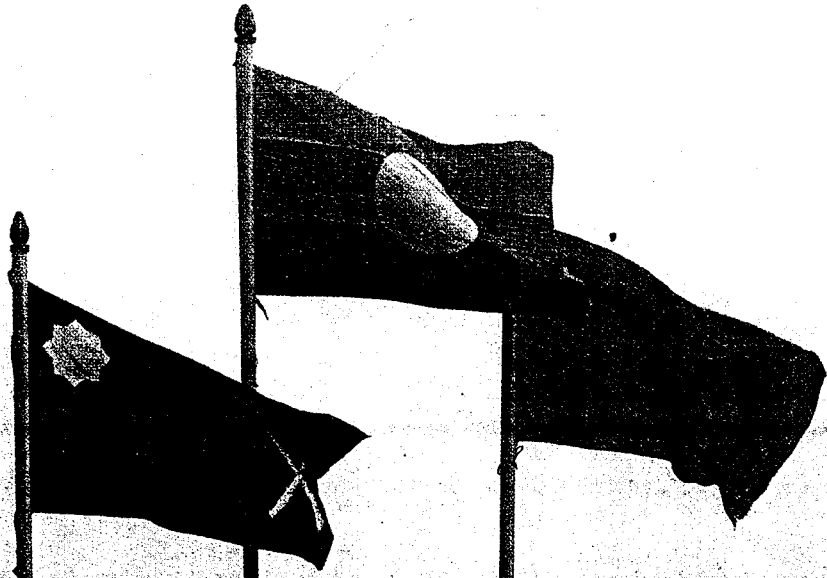
๑๐ ปี
ค้อย เต๋อแดง

ที่มั่นกองกำลัง
กู้ชาติไทใหญ่

เล่มที่ ๒๕ น ๒๙๗
พ.ย. ๒๕๕๒



www.sarakadee.com





หากถามคนที่อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ว่า ใครคือ เอบราฮัม ลิงคอล์น^๑ (Abraham Lincoln ค.ศ. ๑๘๐๙-๑๘๖๕) ร้อยละ ๘๐ น่าจะตอบได้ว่าเขาคือใคร เหตุที่ผู้คนจำนวนมากรู้จักว่า เอบราฮัม ลิงคอล์น คือใคร เนื่องมาจากกระแสดการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนล่าสุดคือนายบารัก โอบามา ผู้เป็นคนเชื้อสายแอฟริกัน (พ่อ) และอเมริกัน (แม่) หรือเรียกกันทั่วไปในสหรัฐฯ ว่าคนแอฟริกัน-อเมริกัน (ก่อนนี้เรียกว่าคนผิวดำ อเมริกันผิวดำ และแอฟโฟรอเมริกัน ถอยไปสมัยระบบทาสเรียกนิโกร และคนผิวสี)^๒ และได้รับชัยชนะอย่างขาดลอย ตลอดเวลาของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นายโอบามาพูดและเปรียบเทียบต่อสู้ทางการเมืองของเขากับอดีตประธานาธิบดี

คนที่ ๑๖ คือ เอบราฮัม ลิงคอล์น ผู้ประกาศเลิกทาส (ผิวดำ) ในสหรัฐฯ โดยสิ้นเชิงมากที่สุด ในหลายๆ สุนทรพจน์ของโอบามาเองก็อ้างถึงความคิด วาทะ และวรรคทองของลิงคอล์น ทั้งนี้เพราะคนทั้งสองต่างถูกโจมตีจากคู่ต่อสู้ในประเด็นเรื่องเชื้อชาติและการเหยียดผิวมาตลอด กระทั่งเมื่อได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งแล้ววันที่โอบามาเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการนั้น อันเป็นวันรับตำแหน่งที่ตื่นเต้นและมีคนเฝ้าดูอย่างใจจดใจจ่อ ไม่เฉพาะในสหรัฐฯ เท่านั้น หากยังทั่วทุกมุมโลกอีกด้วย บารัก โอบามา กล่าวสาบานตนต่อหน้าประธานศาลสูงสุด ยกมือขวาขึ้นขณะกล่าวสาบาน ในขณะที่วางมือซ้ายลงบนคัมภีร์ไบเบิล เป็นคำสัญญาต่อพระเจ้า (ของคริสเตียน) ด้วย ไม่เฉพาะต่อศาลและประชาชน ที่สำคัญและต้องถือว่าเป็นการใช้สัญลักษณ์อย่างเต็มที่ในงานนี้ก็คือ คัมภีร์ไบเบิลเล่มเก่านั้นเป็นเล่มเดียวกันกับที่ลิงคอล์นใช้ในวันสาบานตนเข้ารับตำแหน่งเหมือนกัน

นอกจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่ทำให้ชื่อและฐานะของประธานาธิบดีลิงคอล์นได้รับการเอ่ยถึงและตอกย้ำในหลายวาระทางการเมืองแล้ว อีกวาระคือ ค.ศ. ๒๐๐๙ เป็นปีครบชาติกาล ๒ ศตวรรษของลิงคอล์น

^๑ ตามความนิยมอ่านว่า อับราฮัม ลินคอล์น ในที่นี้ยึดตามหลักการออกเสียงที่ถูกต้องเป็น เอบราฮัม ลิงคอล์น โปรดดู เดล คาร์เนกี, *ลิงคอล์น มหาบุรุษ*, ภาษา ขอจิตต์เมตต์ แปล (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไพร-เอสเอ็มอี, ๒๕๔๓). ผู้แปลได้ชี้แจงจากการปรึกษาชาวอเมริกันว่าสำเนียงอ่านที่ถูกต้องคือลิงคอล์น และกระทรวงศึกษาธิการเวลานั้นก็เขียนเช่นนี้เหมือนกัน

^๒ โปรดดูประวัติศาสตร์เรื่องชื่อของคนอเมริกันผิวดำใน ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, *ปกเปลือกรัชนาธิปไตยในอเมริกา : ตำนานเรื่องคนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกัน* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศยาม, ๒๕๓๕), หน้า ๒๗๒-๒๗๘.

(และ ชาร์ลส์ ดาร์วิน เจ้าของทฤษฎีวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตอันนำไปสู่การสร้างทฤษฎีชีวศาสตร์ (life sciences) ที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงตรรกะของความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต)

ประการสุดท้าย สำหรับคนไทยผู้คุ้นเคยและอ่านประวัติศาสตร์ไทยมาหน่อย มักจะเคยได้ยินตำนานเรื่องประธานาธิบดีลิงคอล์นปฏิเสขช้างไทยที่พระเจ้ากรุงสยามพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรับสั่งให้ส่งช้างไปช่วยประธานาธิบดีลิงคอล์นรบกับพวกกบฏฝ่ายใต้ในสงครามกลางเมือง ในความเป็นจริงพระราชสาส์นฉบับนั้นส่งไปในสมัยประธานาธิบดีบูแคนัน และไม่ได้บอกว่าจะให้ไปช่วยรบในสงครามกลางเมือง เพียงแต่จะให้ไปเป็นของขวัญสำหรับประเทศสหภาพรัฐอเมริกาที่ไม่มีช้างในประเทศ

กล่าวโดยสรุป ชื่อและความสำคัญของประธานาธิบดีเอเบราแฮม ลิงคอล์น นั้นมีอยู่ค่อนข้างมากในวงการนักอ่านไทย อาจจะมีมากกว่าประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนอื่นๆ ด้วยซ้ำ

ภาพลักษณ์และฐานะของลิงคอล์นในความรับรู้ของคนอเมริกัน

กล่าวได้ว่าในสหรัฐฯ เองก็เหมือนกันกับผู้คนทั่วโลก คนอเมริกันส่วนมากรู้จักประธานาธิบดีลิงคอล์นมากกว่าประธานาธิบดีคนอื่นๆ ยกเว้นประธานาธิบดีคนแรกคือจอร์จ วอชิงตัน ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องและสถาปนาให้เป็นเสมือนเทพ เพราะเป็นประธานาธิบดีในฐานะ "บิดาผู้ก่อตั้งประเทศ" จึงไม่อยู่ในฐานะที่ประธานาธิบดีคนอื่นๆ มาคนไหนจะไปเปรียบเทียบได้ คุณสมบัติอันสำคัญที่คนอเมริกันชื่นชมและถือเป็นภาพลักษณ์ หรือยี่ห้อของประธานาธิบดีเอเบราแฮม ลิงคอล์น ได้แก่ความซื่อสัตย์อันเป็นคุณธรรมของสามัญชน และความสามารถในการสร้างเนื้อสร้างตัวด้วยสองแขนและสองขากระทั้งขึ้นมามีตำแหน่งสูงสุดของประเทศ ตำนานการสร้างตัวและความ

สำเร็จของคนธรรมดา (คล้ายกับตำนานเสี้ยนหมอนใบของเจ้าสัวในเมืองไทย) จริงๆ แล้วตำนานทำนองนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่เสียทีเดียวในสหรัฐฯ คนจนๆ ที่ประสบความสำเร็จเป็นเศรษฐีเป็นนักธุรกิจและ ฯลฯ ก็มีหลายคน แต่ที่ลิงคอล์นแปลกและใหม่ไม่เหมือนสามัญชนคนอื่นๆ ที่มีชื่อเสียงหลายคน ได้แก่การที่เขาสามารถได้ตำแหน่งสูงสุดของสหรัฐอเมริกา นั่นคือประธานาธิบดี ซึ่งมีทั้งอำนาจและเกียรติยศความยิ่งใหญ่ตามฐานะของประเทศ ทั้งหมดนั้นเขาได้มันมาในเวลาเพียงไม่กี่ปี เป็นการก้าวขึ้นสู่ฐานะอันสูงส่งสุดยอดของคนที่ไม่มียศอะไรเลยได้ในเวลาอันสั้น ตรงนี้เองที่ทำให้ตำนานและความสำเร็จของลิงคอล์นไม่เหมือนใครและก็ยากที่จะหาใครรุ่นต่อๆ มาทำได้อีก

อีกข้อในจินตภาพประธานาธิบดีลิงคอล์นของคนอเมริกัน คือภาพประทับของคนที่เคร่งในคำสอนของชาวคริสต์เถียน เขามักยกข้อความจากคัมภีร์ไบเบิลหรือคำสอนที่คุ้นกันทั่วไปมาใช้ในการพูดทางการเมือง กล่าวในสำนวนสมัยใหม่ ลิงคอล์นเป็นนักการเมืองคนแรกๆ ที่ใช้กลยุทธ์เดิน "แนวทางมวลชน" ด้วยการใช้คติความเชื่อแบบชาวบ้านมาอธิบายจุดยืนและความหวังทางการเมืองของเขาอย่างง่ายๆ แต่กลายเป็นคำพูดติดปากผู้คนอเมริกันไปในเวลาอันรวดเร็ว เช่นสุนทรพจน์ในวันรับตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ เขาอ้างภษิตคริสต์เถียนว่า "ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น ทำแต่กุศลให้คนทั้งปวง" (with malice towards none and charity for all) เมื่อเขาพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งครั้งแรกๆ เขายอมรับมันอย่างหน้าตาเฉย ไม่ตีโพยตีพาย แม้ถูกเล่นงานจากคู่ต่อสู้อย่างไม่เป็นธรรมนักก็ตาม เขากล่าวเพียงว่า อนาคตนั้นไม่แน่นอน พระเจ้าเท่านั้นที่รู้ เขาจึงต่างจากนักการเมืองนักหาเสียงตรงที่ไม่ใช้คำโฆษณาเหนื่อความจริงหรือปลุกระดมมวลชนให้เชื่อในจุดหมายที่เขาจะพาไป ความที่ลิงคอล์นทำตัวเป็นชาวคริสต์เถียนที่ดีแม้เป็นผู้นำการเมืองก็ตาม ทำให้คนเปรียบเขากับพระเยซูว่า "ลิงคอล์นเป็นคนที่มียุคอีกอันยิ่งใหญ่ นับแต่พระเยซูมา" เป็นการเปรียบเทียบที่ยากจะเปรียบ คงหานักการเมืองน้อยคนหรือแทบไม่มีเลยที่จะถูกเปรียบเทียบกับพระเยซูได้ (ลองคิดว่าหากจะเปรียบนักการเมืองและผู้นำการเมืองไทยสักคนว่าเหมือนหรือยิ่งใหญ่เท่าพระพุทธเจ้า จะมีไหม? ในอดีตเปรียบพระมหากษัตริย์ว่าเป็นเสมือนพระพุทธเจ้า

ในโลก แต่พระมหากษัตริย์ก็ทำให้ “นักการเมือง” หรือผู้นำเมืองในระบบสมัยใหม่ไม่)

ประการสุดท้าย เป็นการตีความและให้คำวินิจฉัยโดยนักประวัติศาสตร์อเมริกันคนสำคัญผู้ล่วงลับไปแล้วคือ ริชาร์ด ฮอฟสแตดเตอร์ (Richard Hofstadter ค.ศ. ๑๙๑๖-๑๙๗๐) เขาให้นำหนักในคุณลักษณะทางจริยธรรมของลิงคอล์นอย่างสูง โดยกล่าวว่า ไม่มีใครที่ก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดอย่างรวดเร็วแต่ก็ยังรักษาความเรียบง่ายนั้นอยู่ได้อย่างสูงส่ง ไม่มีใครที่สามารถประสานความสำเร็จในการได้อำนาจให้เข้ากับความตระหนักรู้ถึงความเป็นมนุษย์และความรับผิดชอบทางจริยธรรม^๓

มองย้อนกลับไป ผมคิดว่าความสำเร็จและความล้มเหลวของระบบการเมืองในประเทศหนึ่งๆ เป็นผลลัพธ์อันต่อเนื่องมาจากการนำของผู้และนักการเมืองในยุคก่อนๆ กับเป็นผลรวมของประสบการณ์และคุณลักษณะของผู้นำการเมืองยุคก่อนเหล่านั้น อันจะมีผลต่อการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมของระบบการเมืองในเวลาต่อมาด้วย การก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้นำการเมืองสูงสุดของ เอบราแฮม ลิงคอล์น ต้องถือว่าเป็นความโชคติมหาศาลของสหรัฐฯ เพราะเขาจะเป็นตัวแทนของคนอเมริกันจากรากหญ้าผู้นำเอาตำนานและความเป็นสามัญชนเข้าไปในทำเนียบขาวและใช้มันอย่างได้ผล ในแง่นี้ลิงคอล์นจึงเปรียบเสมือนผู้นำในอุดมคติของทุกสังคม ตอกย้ำความเชื่อและคติอเมริกันว่าคนรากหญ้าสามัญชนนั่นแหละคือผู้สร้างและรักษาระบบประชาธิปไตยในอเมริกาให้ยั่งยืนและวัฒนาต่อไป (อันตรงข้ามกับความเชื่อและประสบการณ์ทางการเมืองไทย)

ลิงคอล์นทำให้ตำแหน่งประธานาธิบดีสามารถผสมผสานความเป็นสามัญชนเข้ากับความยิ่งใหญ่ในอำนาจ ระหว่างคุณธรรมสามัญชนเข้ากับคุณธรรมผู้นำการเมืองระดับโลกได้ เขาไม่ได้แปรเปลี่ยนคุณสมบัติของสามัญชนไปเป็นแบบ

^๓ "none has maintained so completely while scaling the heights the aspect of extreme simplicity; and none has combined with the attainment of success and power such an intense awareness of humanity and moral responsibility" in Richard Hofstadter, *The American Political Tradition and the men Who Made it* (New York: Vintage Books, 1973), p. 119

ชนชั้นนำทางอำนาจ หากแต่ยืนหยัดรักษาคุณสมบัติอันธรรมดาเหล่านั้นไว้ตลอดเวลา และยกมันขึ้นให้สูงเด่นอีกด้วย ลิงคอล์นจึงเป็นประธานาธิบดีคนแรกและอาจเป็นคนสุดท้ายที่สร้างความตระหนักรู้ในคุณธรรมของสามัญชนตลอดเวลาที่อยู่ในอำนาจสูงสุด และแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในจริยธรรมที่เขาเชื่อและปฏิบัติอย่างสูง จึงกล่าวกันว่าตำนานเสื้อผืนหมอนใบของประธานาธิบดีลิงคอล์นนั้นไม่ได้ถูกสร้างและเขียนขึ้นมาโดยนักเขียนรุ่นหลังๆ หากแต่มันได้รับการจารึกและถ่ายทอดต่อมาอย่างมีพลังโดยตัวของลิงคอล์นเอง ด้วยการปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างนับแต่วันแรกที่เขาอย่างก้าวเข้าสู่เวทีการเมืองประชาธิปไตยในอเมริกา

ภูมิหลังครอบครัว^๔

พอดมาถึงประวัติพ่อแม่ ลิงคอล์นมักอึดอัด เขาไม่ยอมตอบคำถามนี้ตรงๆ และเล่าเรื่องให้ฟังเหมือนผู้นำคนอื่นๆ หากพอใจที่จะพูดถึงสั้นๆ และไม่ให้อายละเอียดอะไรมากนัก ในปี ๑๘๖๐ เมื่อลิงคอล์นได้รับเลือกจากพรรครีพับลิกันให้เป็นผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีกับพรรคเดโมแครต ในเวลานั้นไม่มีใครรู้จักว่าลิงคอล์นคือใคร นักข่าวและนักหนังสือพิมพ์พากันวิ่งฝุ่นตลบเพื่อหาข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ของผู้สมัครจากพรรครีพับลิกันคนนี้ได้ อย่างมากที่พวกเขาพอรู้ๆ กันคือ ลิงคอล์นมาจากรัฐอิลลินอยส์ เคยเป็นสมาชิกสภาองเกรส (สภาผู้แทนราษฎร) ๑ สมัย เคยเข้าแข่งรับเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิกของอิลลินอยส์กับ สตีเฟน ดักลัส แห่งเดโมแครต แล้วก็แพ้ไป กระทั่งมาปรากฏชื่ออีกครั้งในการรณรงค์ตำแหน่งประธานาธิบดี หนังสือพิมพ์บางฉบับยังเรียกชื่อเขาผิดว่า “เอเบราม” (Abram)

เอบราแฮม ลิงคอล์น เกิดวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๐๙ ในรัฐเคนทักกี พ่อของเขาชื่อ ทอมัส ลิงคอล์น เป็นชาวไร่และช่างไม้มีฝีมือที่ชาวบ้านยอมรับ ตอนเป็นเด็ก

^๔ โปรดดู Stephen B. Oates, *With Malice Toward None: The Life of Abraham Lincoln* (New York: A Mentor Book, New American Library, 1977). หนังสือชีวประวัติลิงคอล์นเล่มนี้เป็นเล่มที่ดีมากเล่มหนึ่ง แนะนำให้ผู้อ่าน



ภาพวาดลิงคอล์น
ในหนังสือพิมพ์ Harper's
วันที่ ๗ พฤศจิกายน
ค.ศ. ๑๘๖๔

ลิงคอล์นช่วยพ่อปลูกข้าวโพดและฟักทองในไร่ หากค้นประวัติกลับไปได้ความว่าตระกูลลิงคอล์นอพยพมาจากอังกฤษแล้วมาตั้งรกรากในอาณานิคมแมสซาชูเซตส์ในปี ๑๖๓๗ แรกเริ่มนั้นตระกูลลิงคอล์นเป็นพวกเคเวกเกอร์ ต่อมาค่อยๆ ลดระดับลงจนไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มอีกต่อไป จากนั้นอพยพจากเพนซิลเวเนียไปยังเวอร์จิเนีย พอถึงรุ่นทอมัส เขาอพยพไปทำไร่ในเคนทักกีซึ่งเป็นรัฐใหม่ ที่นั่นเขาพบกับหญิงชาวบ้านคนหนึ่ง คาดว่าคงกำพร้าพ่อแม่เพราะอยู่กับผู้ปกครอง

แม่ของลิงคอล์นชื่อ แนนซี แฮงส์ (Nancy Hanks) ประวัติแนนซีเป็นเรื่องที่ลิงคอล์นไม่อยากจะพูดถึงมากที่สุด กล่าวกันว่าแนนซีไม่รู้หนังสือ เธอสอนลูกๆ ให้อ่านและเขียนไม่ได้ แต่สิ่งที่เธอทำในการสั่งสอนลูกๆ ก็คือการสอนจากข้อความที่จำมาจากคัมภีร์ไบเบิล เป็นไปได้ว่าข้อความจำนวนมากจากไบเบิล ลิงคอล์นคงจำมาจากการอบรมสั่งสอนอย่างเข้มงวดของแม่นั่นเอง ประวัติของแนนซีจบลงเพียงแค่นี้ ไม่มีอะไรให้พูดถึงเกี่ยวกับพ่อแม่ของเธอ ชาวบ้านลือกันว่าแม่ของแนนซีชื่อลูซี่ แต่ไม่มีใครรู้ว่าพ่อคือใคร เลยเดากันว่าแม่ของเธอคงไม่ได้แต่งงานอย่างถูกต้องตามธรรมเนียมคริสเตียน หากแต่มีลูกนอกสมรส เชื่อกันว่าลิงคอล์นก็รู้ว่าแม่เขานั้นเป็นลูกนอกสมรส จึงไม่อยากจะให้ใครพูดหรือถามถึงเรื่องแม่

เป็นอันว่าประวัติครอบครัวของลิงคอล์นนั้นเป็นประวัติของคนรากหญ้าสามัญจริงๆ ไม่ได้สวยหรูและร่ำรวยมีเชื้อผู้ดีแปดสาแหรกมาจากไหน เขามาจากครอบครัวที่ไม่มีประธานาธิบดีอเมริกันคนไหนมีกำเนิดอันต่ำต้อยเช่นนี้ แม้ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน บารัค โอบามา ก็มีพ่อเป็นแอฟริกันและแม่คนผิวขาว โดยที่ทั้งสองเป็นปัญญาชนมีการศึกษาระดับสูง แม้ฐานะทางเศรษฐกิจจะไม่สูงก็ตาม แต่ เอบราแฮม ลิงคอล์น ไม่มีอะไรทั้งสิ้น เขาจึงเป็นประธานาธิบดีคนแรกและคนสุดท้ายที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนและวิทยาลัยในระบบการศึกษาทางการเลย ลิงคอล์นเล่าว่าเขาเคยเข้าโรงเรียนตอนเด็กๆ ราวปีหนึ่งได้ แต่ก็ไม่ได้เรียนเป็นล่ำเป็นสัน เพราะย้ายโรงเรียนบ่อยๆ และครูก็สอนอย่างท่องจำเหมือนโรงเรียนวัดลิงขบในสยามประเทศ ทุกอย่างที่เป็นความรู้นั้นเขาต้องเรียนและฝึกฝนด้วยตนเองทั้งสิ้น

ความที่ลิงคอล์นเป็นลูกชาวบ้านจริงๆ โดดมากับการใช้

แรงงาน สังคมแวดล้อมก็เป็นแบบคนจนหัวเมืองเล็กๆ เขาจึงไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือเล่มได้นานนัก เหมือนกับชาวบ้านในเมืองไทยที่ผมเคยเจอ จะบอกว่าอ่านหนังสือเล่มหนาๆ แล้วเวียนหัว มักให้ลูกหลานอ่านให้ฟัง ทว่าลิงคอล์นมีความพยายาม (บวกความทะเยอทะยาน จริงๆ ผมคิดว่าน่าจะเรียกว่าความไฝดีจะเหมาะกว่า) ในการแสวงหาความรู้ เพราะเขารู้ดีว่าหากปราศจากความรู้แล้ว ความสำเร็จอะไรในชีวิตที่ขัดสนนั้นก็ยิ่งหนักหนาสาหัสอีกเป็นทวีคูณ ดังนั้นจึงพยายามอ่านหนังสือและข่าวสารต่างๆ ให้ได้ ข้อดีนี้ทำให้เขาเป็นนักอ่านหนังสือพิมพ์ด้วยขนาดที่เรียกว่าติดหนังสือพิมพ์เลย ทุกเช้าเมื่อมาถึงสำนักงานทนายความของเขากับสหายรุ่นน้องคือ วิลเลียม เอช. เฮอรัตัน (William H. Herndon) หรือบิลลี สิ่งแรกที่เขาทำก็คือเอนกายเหยียดยาวบนเก้าอี้ ๒-๓ ตัวสำหรับรองขา แล้วอ่านหนังสือพิมพ์อย่างน้อย ๔ ฉบับ วิธีการอ่านของเขาก็คือต้องอ่านออกเสียง บิลลีต้องเดินหนีออกไปข้างนอกเมื่อเขาลงมืออ่านหนังสือพิมพ์ เมื่อถามว่าทำไมถึงต้องอ่านออกเสียง ลิงคอล์นตอบว่า เพราะการอ่านด้วยประสาทสัมผัส ๒ อย่าง คือการดู (ด้วยตา) และการฟัง (ด้วยหู) ทำให้เข้าใจได้ดีขึ้นและจำได้ดีกว่าอ่านในใจด้วย

พูดถึงสหายร่วมงานและอาชีพของลิงคอล์น คือ วิลเลียม เฮอรัตัน ทำให้ต้องวิเคราะห์บทบาทของบิลลีในประวัติของลิงคอล์นด้วย ผมคิดว่านายเฮอรัตันมีส่วนอย่างมากในความสำเร็จทั้งชีวิตนักกฎหมายและนักการเมืองกระทั่งเข้าไปถึงตำแหน่งประธานาธิบดีของลิงคอล์น ไม่มีใครสามารถสร้างความสำเร็จในชีวิตการงานได้หากไม่มีการหนุนช่วยจากคนข้างเคียง เท่าที่ผมมองเห็น บิลลีเข้ามาเติมเต็มในบุคลิกบางด้านที่ลิงคอล์นขาดหรือไม่สัมพันธ์ เช่นการอ่านหนังสือการทำงานอย่างเป็นระบบในสำนักงาน เนื่องจากลิงคอล์นเป็นลูกคนจน ขาดการอบรมบ่มเพาะทั้งในครอบครัวและในสถาบันการศึกษาแบบชนชั้นกลางและผู้ดี เขาจึงทำงานอย่างไม่ระเบียบนัก เมื่อได้บิลลีมาเป็นคู่หูในการทำงาน สำนักงานและการว่าความต่างๆ ก็ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ ทำให้แต่ละปีทั้งสองคนสามารถทำคดีความได้ถึง ๑๐๐ เรื่อง ในปีที่ลิงคอล์นไม่ได้เล่นการเมือง

ที่สำคัญอีกอย่างคือ เฮอรัตันเป็นคนมีการศึกษา แม้เขาจะเข้าศึกษาในวิทยาลัยอิลลินอยส์เพียงปีเดียวแล้วออก

ไปแต่งงานก็ตาม บิลลีเป็นนักอ่านและนักคิด เขาคิดทุกเรื่องเป็นปรัชญาหมด จากอภิปรัชญาถึงเรื่องเพศ จากวิทยาศาสตร์ถึง phrenology อันเป็นศาสตร์ที่อธิบายบุคลิกและความสามารถของคนโดยดูจากลักษณะรูปทรงของสมอง ที่สำคัญคือการนำมาอธิบายความชอบธรรมและความเหมาะสมที่คนผิวดำแอฟริกันต้องมาเป็นทาสในสหรัฐฯ เฮอรัตันทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา ชอบอ่านความในใจของคนอื่นๆ คนอย่างนี้เหมาะที่จะเป็นที่ปรึกษานักการเมืองและผู้นำการเมือง เพราะจะช่วยในการเลือกและไล่คนที่ไม่ช่วยในการทำงานของลิงคอล์นได้ ฉะนั้นการจะเข้าใจความคิดการเมืองของใครจึงต้องรู้จักด้วยว่าเขามีใครเป็นที่ปรึกษาใกล้ชิด บิลลีเป็นคนที่คาดคั้นให้ลิงคอล์นต้องอ่านหนังสือเล่มหนาๆ ที่เขาคิดว่าสำคัญและจำเป็นต่อการทำงาน ทุกครั้งลิงคอล์นจะอ่านไปสัก ๒-๓ หน้า แล้วก็บอกให้บิลลีช่วยสรุปหนังสือนั้นให้เขาฟังที่ ที่น่าประทับใจคือบิลลีมีห้องสมุดที่ปัญญาชนสยามทั้งโพสต์โมเดิร์นและโมเดิร์นต้องปรบมือให้ด้วยความยินดี นั่นคือเขามีหนังสือจำนวนมากของนักปรัชญาใหญ่ๆ แห่งยุคสมัย รวมถึงงานของนักคิดดังๆ เช่น เฮเกิล คานท์ และ ฟรานซิส เบคอน

เมื่อเป็นเช่นนี้ แม้ลิงคอล์นเองจะอ่านหนังสือเล่มหนาๆ ไม่ได้มากนัก แต่เขาก็สามารถพูดและแสดงทัศนคติอันลุ่มลึกกว้างขวางได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ เพราะว่าเขามีคนข้างเคียงคอยอ่านให้ฟังอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้คนยิ่งประทับใจและพิศวงในความสามารถอันพิสดารของลิงคอล์น กระนั้นก็ตามจะว่าตัวลิงคอล์นเองไม่มีความรู้ความคิดอันหลักแหลมเลยก็หาไม่ ในที่สุดแล้วไม่ว่าเขาจะมีที่ปรึกษาหรือคนสนิทที่ฉลาดปราดเปรื่องประการใดก็ตาม ปัจจัยสุดท้ายที่ทำให้ความคิดความรู้เหล่านั้นปรากฏเป็นจริงออกมาก็อยู่ที่ตัวและสมองของลิงคอล์นเองนั่นแหละเป็นที่ทำให้ประจักษ์แจ้งแก่สาธารณชน

ประเด็นสุดท้ายในเรื่องครอบครัวของลิงคอล์นซึ่งมีคนอยากถามคือ บทบาทของภรรยาเขามีมากแค่ไหน ภรรยาของเขาชื่อ แมรี แอนน์ ทอดด์ (Mary Ann Todd) มาจากครอบครัวของนักการเมืองพรรควิกที่ลิงคอล์นสังกัดอยู่นั่นเอง พ่อของแมรีเป็นนายธนาคารมีชื่อและฐานะดี เขาเป็นผู้สนับสนุนพรรควิกและเป็นเพื่อนกับ เฮนรี เคลย์ (Henry Clay) หัวหน้า

พรรควิกและสมาชิกสภาสูงจากรัฐเคนทักกี ครอบครัวของ แมรี ทอดด์ เป็นผู้นำพรรควิกในรัฐอิลลินอยส์ แรกเมื่อ ลิงคอล์นตัดสินใจลงเล่นการเมือง เขาได้อาศัยบาร์มีและสร้างสัมพันธภาพเส้นสายทางการเมืองกับบรรดาแกนนำพรรควิกในเมือง คนหนึ่งเป็นพี่ของ แมรี ทอดด์ นั่นเอง ลิงคอล์นเองไม่ค่อยสบายใจนักในการลิสู่กับคนเหล่านั้น ผู้เป็นกรรมพินันสูง มีการศึกษาดี มีวัฒนธรรมผู้ดี จนผู้คนนิทานว่าผู้นำพรรควิกนั้นเป็นขุนนางมากกว่าคนธรรมดา กระทั่งเมื่อลิงคอล์นเข้าสู่การเลือกตั้ง ในการหาเสียงคู่ต่อสู้โจมตี ลิงคอล์นว่าเป็นนักการเมืองชั้นสูง ทำให้ลิงคอล์นประท้วงเพราะว่าจริงๆ แล้วเขาเป็นคนจนธรรมดาเหมือนชาวบ้านทั้งหลาย เขาไม่ใช่ผู้ดีเหมือนพวกนั้นสักนิด ตอนแรกพอบรรดาญาติพี่น้องรู้ว่า แมรี ทอดด์ เกิดหลงรักในลิงคอล์นจริงๆ ขึ้นมา พวกนั้นพยายามให้เธอเลิกการติดต่อและตัดสัมพันธภาพโรมานติกันนั้นลงเสีย ด้วยเหตุผลที่ว่าพวกนั้นรู้เสียยิ่งกว่ารู้ว่าลิงคอล์นไม่มีฐานะตระกูลอันน่าเคารพนับถืออะไรเลย เพียงแค่เป็นนักแสงโชคทางการเมืองและเป็นลูกมือให้พวกเขาเท่านั้น แต่คราวนี้ฝ่ายสตรีเกิดมีความคิดอันเด็ดเดี่ยว ไม่ยอมรับอำนาจคดขี่ของผู้ชายในบ้าน เดินหน้าในความเชื่อมั่นของตนเอง ในที่สุดทั้งคู่ก็ได้แต่งงานกัน

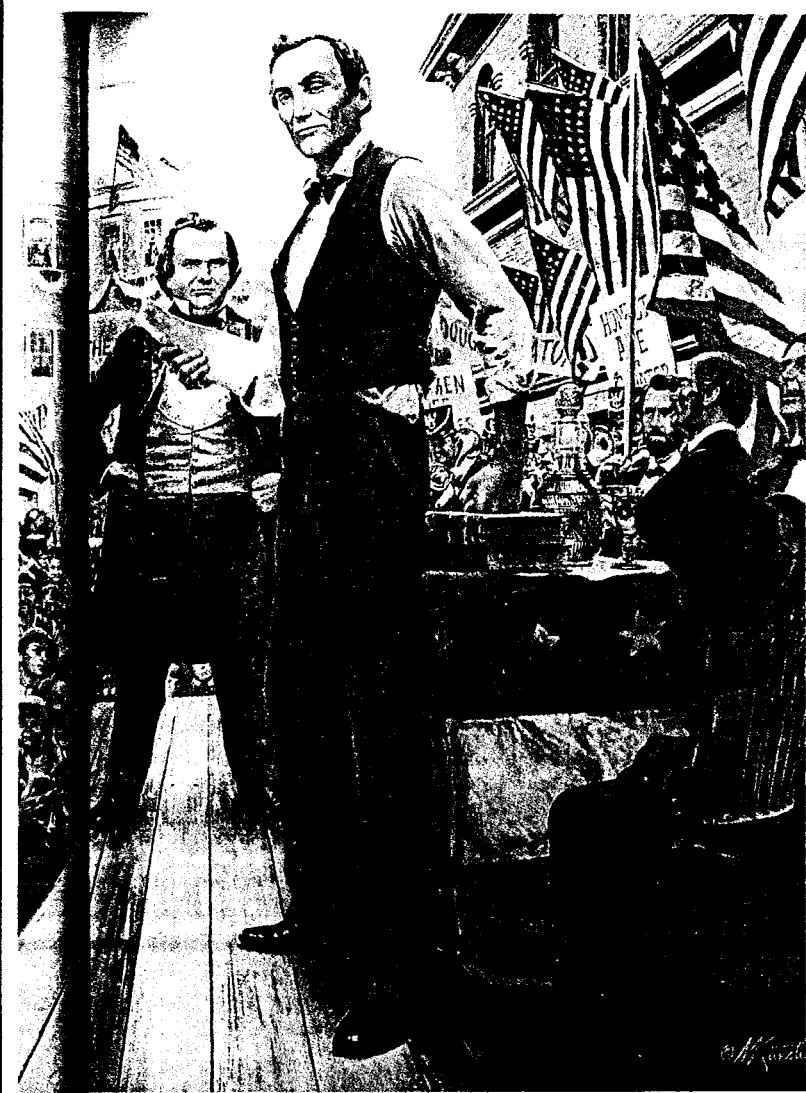
หลังจากร่วมหอลงโรงกันแล้ว ลิงคอล์นอุทิศเวลาส่วนใหญ่ให้แก่งานการเมือง ในบั้นปลายชีวิตครอบครัวของเขาไม่ค่อยราบรื่นนัก เรื่องนี้กลายเป็นหนังสือขายดีในยุคหลังๆ แต่ที่รู้ๆ กันมากก็คือ ทั้งแมรีและบิลลีต่างไม่ชอบกันถึงขั้นเกลียดกันเลย แมรีไม่เชียวเซอร์รันตันมา กินข้าวบ้านสักครั้ง และหาทางเล่นงานโจมตีการทำงานของเขาตลอดเวลา ฝ่ายบิลลีเองก็ไม่เบา ตอบโต้ด้วยการตอกกลับอย่างแรงเหมือนกัน ทั้งสองจึงทำสงครามแบบติดพัน โจมตีซึ่งกันและกันตลอดชีวิตไม่เลิกสักทีไปได้ ที่ตลกแบบเศร้าก็คือทั้งสองต่างก็รักและอยากได้รางวัลแห่งชัยชนะนี้มาเป็นของตนแต่ฝ่ายเดียว คือตัวลิงคอล์นนั่นเอง



ภาพวาดการปราศรัยระหว่าง ลิงคอล์นจากพรรครีพับลิกัน และ สตีเฟน ดักลาส คู่แข่งคนสำคัญจากพรรค เดโมแครต

ชีวิตการเมือง

คนที่รู้จักลิงคอล์นตั้งแต่สมัยที่เขายังไม่ได้ลงสนามการเมือง การเลือกตั้งกล่าวว่า ไม่มีอะไรในชีวิตที่มีความหมายและสำคัญแก่เขามากเท่าการเมือง เขาหายใจเข้าและออกเป็นการเมืองหมด พูดได้ว่าลิงคอล์นตกหลุมรักการเมืองตั้งแต่เขาเริ่มแตกหนุ่มและฟังความในการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองได้รู้เรื่อง แต่ลิงคอล์นก็ไม่ใช่ นักการเมือง มีอุดมการณ์แรงกล้าหรือมีความคิดการเมืองก้าวหน้าเหมือนอย่างประธานเหมาเจ๋อตง ตรงกันข้าม ลิงคอล์นชอบและอยากเล่นการเมืองเหมือนคนหนุ่มๆ ในหัวเมืองทั้งหลาย กล่าวกันว่าคนหนุ่มที่ไม่มีภาระเตรียมในอาชีพทางธุรกิจมาก่อนเพราะยากจนหรือไม่มีเส้นสายนั้น หนทางแห่งอาชีพในหัวเมืองแถวนั้นได้แก่ หนึ่ง ทำงานในโบสถ์ สอง ในสำนักงานกฎหมาย และสุดท้าย ในวงการเมือง ลิงคอล์นเป็นพระและศาสนาจารย์ไม่ได้ เพราะเขาอ่านและชอบความคิดการเมืองของ ทอม เพนนี นักปฏิวัติและนักวิพากษ์ระบอบกษัตริย์และศาสนา เป็นนักกฎหมายหรือนักธุรกิจ



ก็ยาก เนื่องจากลิงคอล์นไม่ได้มีเส้นสายจากครอบครัว ญาติพี่น้อง เขาจึงตั้งความหวังไปที่การเมืองว่าจะเป็นคำตอบ ให้แก่อนาคตของคนสามัญที่ไม่มีอะไรเลย

ชีวิตการทำงานของเขาก็ไม่ต่างจากลูกชาวบ้านทั่วไป ที่ทำงานรับจ้างแทบทุกอย่างที่หาเงินได้ เขาเป็นลูกเรือ รับส่งสินค้า นักสำรวจที่ดิน นายไปรษณีย์ในเมืองนิวเซเลม ที่เขาอยู่ เป็นลูกจ้างในร้านขายของชำในเมือง แล้วเริ่ม รวบรวมเงินลงขันกับเพื่อนเปิดร้านของตนเอง ซึ่งลงเอย ด้วยการขาดทุน ต้องทำงานหาเงินมาชดใช้หนี้อยู่หลายปี เขาจ่ายคืนเจ้าหนี้ทุกดอลลาร์ทุกเซนต์ แทนที่จะชักดาบ เหมือนพ่อค้าทั่วๆ ไป เคยเป็นกรรมกรสร้างทางรถไฟ มีฝีมือในการผ่าหมอนรถไฟที่กลายมาเป็นตำนาน ในวันที่ เขาเป็นผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี ทีมหาเสียงอุตสาหกรรม จัดฉากและหาหมอนรถไฟและขวานมาประกอบการ ประชาสัมพันธ์คุณสมบัติในความสามารถผ่าไม้หมอนนั้น อย่างงดงาม เล่ากันว่าด้วยความที่เขาเป็นคนซื่อสัตย์ จึง อย่ยกปากว่าไม่แน่ใจว่าไอ้ขวานและไม้หมอนที่เอามาแสดงให้ สื่อมวลชนดูนั้นจะเป็นอันจริงที่เคยผ่าในอดีตหรือไม่ แต่ที่สุด

แล้วก็คือเขาผ่าขาดตรงกลางจริงๆ หลังจากทำงานในเมือง นิวเซเลมซึ่งครอบครัวเขาอพยพมาอยู่ได้ ๗ เดือน ลิงคอล์น ก็ตัดสินใจเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนของรัฐ อิลลินอยส์ หากการเข้าสู่เวทีการเมืองครั้งแรกนั้นพ่ายแพ้ ตอนนั้นเขามีอายุเพียง ๒๓ ปี

อีก ๒ ปีต่อมา ในปี ๑๘๓๔ ลิงคอล์นก็เข้าสมัครรับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนแห่งรัฐอีก คราวนี้เขาได้รับ เลือกตั้งสมความปรารถนา เขามั่นใจที่ว่ามันเป็นชัยชนะ อันงดงาม เพราะเขาได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดในรัฐ อิลลินอยส์ หลังจากเป็นสมาชิกสภาผู้แทนแห่งรัฐแล้ว ลิงคอล์นก็พยายามศึกษากฎระเบียบทั้งของพรรคของรัฐบาล ไปจนถึงกฎหมายต่างๆ ไม่นานเขาก็ได้รับการเสนอชื่อ ให้เป็นตัวแทนของพรรควิกในการแข่งขันตำแหน่งประธาน สภาผู้แทนแห่งรัฐ เขาทำงานให้พรรคตลอดเวลา เข้า ประชุมพรรค ประชุมกลุ่มย่อย ไปหาเสียงช่วยผู้สมัครของ พรรคคนอื่น ๆ เรียกว่าทำงานการเมืองให้พรรคอย่างไม่ รู้เหน็ดเหนื่อยจนไม่มีเวลาให้ครอบครัว

จากนั้นเขาก็ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมาอีก ๒ สมัย (ค.ศ. ๑๘๓๘ และ ๑๘๔๐) อนาคตการเป็นนักการเมือง อาชีพทำาจะเป็นจริงขึ้นมาแล้ว ในปี ๑๘๔๖ ลิงคอล์น ได้รับการสนับสนุนจากพรรควิกท้องถิ่นให้ลงเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองเกรส เขาได้รับชัยชนะอย่างไม่ยากนัก เพราะได้ทำงานการเมืองในรัฐมาอย่างหนักก่อนหน้าแล้ว กล่าวได้ว่าเขาพิสูจน์ให้ชาวบ้านเห็นว่าเขานักการเมือง คุณภาพแท้จริง ในรัฐสภาแห่งชาติเขาก็ทำหน้าที่อย่าง เต็มที่และขยันขันแข็ง ศึกษากฎหมายและคำอภิปรายใน ประเด็นและนโยบายสำคัญๆ อย่างละเอียด ในช่วงการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีอันเป็นการเลือกตั้ง ใหญ่และสำคัญมากเพราะเป็นการเมืองระดับชาติ ลิงคอล์น ไม่ปล่อยให้โอกาสเหล่านี้ผ่านไป เขาเข้าไปอยู่ในทีมรณรงค์ หาเสียงประธานาธิบดีทุกครั้ง ตั้งแต่ในปี ๑๘๔๔ เมื่อพรรค วิกส่ง วิลเลียม แฮร์ริสัน กับ เฮนรี เคลย์ เป็นผู้สมัคร ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี ลิงคอล์นก็ทำงานใน คณะรณรงค์เลือกตั้งนี้จนเขาได้รับการเสนอชื่อให้อยู่ในทีม ของประธานาธิบดีด้วย ในปี ๑๘๔๘ พรรควิกส่ง ซาচারี เทย์เลอร์ (Zachary Taylor) เข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดี การทำงานรณรงค์อย่างไม่หยุดยั้งของลิงคอล์นมีส่วนช่วยให้

ชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดีประสบความสำเร็จ ทำให้ชื่อของเขาเป็นที่รู้จักมากขึ้นในบรรดาผู้นำระดับชาติของพรรควิก

ประสบการณ์ในการเลือกผู้สมัครประธานาธิบดีครั้งนี้ยังความรู้สึกเสียใจให้แก่ลิงคอล์น กล่าวคือเขาต้องการสนับสนุนผู้นำพรรควิกผู้เป็นขวัญใจและเป็นแบบอย่างนักการเมืองที่เขาเคารพนับถือมานาน นั่นคือ เฮนรี เคลย์ ผู้มีโอกาสและคุณสมบัติเพียงพร้อมที่จะเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในสมัยกลางศตวรรษที่ ๑๙ อย่างไม่มีข้อกังขา แต่พระเจ้าไม่เข้าข้าง ทำให้เคลย์พลาดการได้รับเลือกให้เป็นผู้สมัครประธานาธิบดีแทบทุกครั้ง หากตอบตามข้อเท็จจริงก็ต้องกล่าวว่าเพราะปัจจัยทางการเมืองแทรกซ้อน กระทั่งการแข่งขันภายในพรรควิกเองในปี ๑๘๕๔ เพื่อเลือกผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดี แน่นอน เฮนรี เคลย์ รออยู่ก่อนแล้ว แต่สงครามเม็กซิโกในปี ๑๘๔๖ ได้สร้างวีรบุรุษสงครามคือนายพล ซาคาร์ เทย์เลอร์ เขาเป็นคนภาคใต้และเป็นเจ้าของทาสทำให้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐทางใต้ ฝ่ายนำของพรรควิกจึงมีมติให้ส่งเทย์เลอร์เพราะต้องการได้คะแนนเสียงจากชาวบ้านจำนวนมากในการเลือกตั้ง แม้ว่าในทางหลักการความคิดและความสามารถเทย์เลอร์จะสู้เคลย์ไม่ได้ก็ตาม ลิงคอล์นเองก็ยอมรับมติพรรคครั้งนี้ทั้งๆ ที่โดยส่วนตัวแล้วเขานับถือและลงคะแนนให้เคลย์มาตลอดก็ตาม ทำให้เคลย์พลาดขบวนรถไฟสายประธานาธิบดีอีกครั้ง กระทั่งสิ้นชีวิตไปในตำแหน่งหัวหน้าวุฒิสมาชิกอาวุโสของรัฐสภาอเมริกันก่อนเกิดสงครามกลางเมือง

ปี ๑๘๕๔-๑๘๕๙ ลิงคอล์นเป็นสมาชิกสภาองเกรสในวอชิงตันของพรรควิก หลังจากเข้าสู่ทำเนียบขาว ลิงคอล์นคิดว่าถึงเวลาแล้วที่เขาและบรรดาสมาชิกพรรควิกในอิลลินอยส์ควรได้รับการตอบแทนบ้างสำหรับการรณรงค์จนทำให้พรรควิกได้ชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดี เขาจึงทำบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรควิกจากอิลลินอยส์ผู้สมควรได้รับตำแหน่งทางการเมืองตอบแทนรวมทั้งตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลใหม่ ปรากฏว่าแกนนำพรรควิกในอิลลินอยส์คนอื่นๆ อีก ๒ กลุ่มต่างก็ต้องการตำแหน่งตอบแทนให้แก่พรรคพวกของตนเหมือนกัน กลุ่มของลิงคอล์นจึงเสนอให้ลิงคอล์นใส่ชื่อตัวเองลงไปเสียเลยเพื่อทำให้บัญชีของกลุ่มดูมีน้ำหนัก เพราะต่างเชื่อว่าการทำงานและผลงานของลิงคอล์นในสภา

องเกรสและในพรรควิกมีความโดดเด่นพอที่จะทำให้ประธานาธิบดีเทย์เลอร์ตัดสินใจได้ไม่ยาก สุดท้ายเมื่อแฟ้มของลิงคอล์นกับแกนนำคนอื่นไปถึงทำเนียบขาว รัฐมนตรีมหาดไทยผู้ดูแลรายงานเรื่องนี้จัดการแก้ไขข้อมูลในแฟ้มใหม่ ทำให้ชื่อของลิงคอล์นไม่เด่นเท่า เขาจึงไม่ได้รับตำแหน่งการเมืองที่ขอไปคือประธานคณะกรรมการว่าด้วยดินแดนใหม่ แต่แกนนำพรรควิกจากชิคาโกคู่ปรับเก่าได้ไป ทั้งๆ ที่พวกนั้นไม่เคยทำงานการเมืองให้แก่พรรควิกอย่างหนักเหมือนเขาเลย

หลังปิดสมัยประชุมสภาองเกรส ลิงคอล์นก็เดินทางกลับบ้านที่สปริงฟิลด์ อิลลินอยส์ และคิดว่าอนาคตทางการเมืองของเขาคงปิดลงนับแต่นี้ไป เมื่อเวทีการเมืองระดับชาติไม่เปิดให้เขา นั่นคือช่วงปี ๑๘๕๔-๑๘๕๕ เมื่อลิงคอล์นพยายามไต่เต้าขึ้นสู่แกนนำของพรรควิกระดับประเทศ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เขาต้องสละการเลือกตั้งสมัยต่อมาให้แก่สมาชิกพรรคคนอื่นอันเป็นธรรมเนียมของพรรค และเขาต้องกลับมาเป็นทนายความในเมืองสปริงฟิลด์ตามเดิม

ลิงคอล์นทุ่มเทเวลาและสติปัญญาให้แก่การทำงานทนายความอย่างหนัก เดินทางไปว่าความตามเมืองต่างๆ ทั้งเล็กและใหญ่ด้วยรถม้ากับเพื่อนร่วมงานบิลลี สร้างชื่อเสียงในการว่าความอย่างมาก เขากลายเป็นนักกฎหมายผู้ต่อสู้เพื่อรถไฟซึ่งกำลังพัฒนาและมีบทบาทในเศรษฐกิจอเมริกาอย่างมากแข่งกับเรือกลไฟ จากปี ๑๘๕๐-๑๘๕๕ ไม่มีใครไต่เต้าขึ้นสู่นักการเมืองที่ชื่อ เฮบราแฮม ลิงคอล์นอีกเลย ช่วงนี้เขาถึงกับเชื่อว่าอนาคตทางการเมืองระดับประเทศสำหรับเขาได้จบสิ้นแล้ว เป็นช่วงชีวิตที่เศร้าสุดๆ สำหรับเขา มีหน้าซ้ำในปี ๑๘๕๐ ลูกชายคนโตเอ็ดดี้ก็เสียชีวิตจากการป่วยไข้ด้วยอายุเพียง ๔ ปี เขากลายเป็นอดีตนักการเมืองหน้าใหม่อีกคนที่พยายามเข้าสู่เวทีการเมืองประชาธิปไตยที่ดูเหมือนคนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับเลือกตั้งเข้าไปในรัฐสภาและรัฐบาล แต่ลิงคอล์นก็ประสบชะตากรรมเฉกเช่นนักการเมืองจากสังคมชั้นล่าง ว่าข้างบนนั้นไม่ได้มีความเท่าเทียมกันและไม่ได้เล่นเกมอย่างซื่อสัตย์สุจริต อานาจก็คืออานาจ - และหากเหตุการณ์ดำเนินไปอย่างที่มันเป็นมา ลิงคอล์นก็คงดำเนินชีวิตเป็นนักกฎหมายและมีชีวิตที่เมืองสปริงฟิลด์ไปอีกหลายสิบปีก่อนจะถึงแก่กรรมตามธรรมชาติ

กล่าวโดยสรุป ประวัติชีวิตทางการเมืองของลิงคอล์น ไม่มีอะไรพิสดารไปกว่านักการเมืองคนอื่น ๆ มากนัก นอกจากความตั้งใจและความเด็ดเดี่ยวเอาจริงเอาจังในการเป็นนักการเมืองอาชีพของเขาที่ดูน่าทึ่งมาก ถ้าเช่นนั้น ปัจจัยอะไรที่ทำให้ลิงคอล์นประสบความสำเร็จอย่างสูงในการเป็นผู้นำการเมืองในสหรัฐฯ? แน่นนอนปัจจัยแรกก็คือคุณสมบัติส่วนตัวของเขาเองดังได้กล่าวแล้ว ประการที่ ๒ คือสภาพแวดล้อมทางการเมือง อันได้แก่ระบบรัฐสภา ระบบพรรคการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เทนีสอื่นใดคือบรรยากาศและอารมณ์ความคิดที่เป็นประชาธิปไตยของประชาชน ถ้าสังคมอเมริกันมีพฤติกรรมและความเชื่อแบบพิววัลลัคตินาที่อำนาจและอภิสิทธิ์ยังมีอิทธิพลอยู่ราวร้อยละ ๖๐ ผมเชื่อว่านักการเมืองอย่างลิงคอล์นจะไม่มีวันได้ขึ้นมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ อย่างแน่นอน ถึงขึ้นมาได้ด้วยเหตุผลจำเป็นอะไรก็ตามเขาก็จะปกครองประเทศไม่ได้ ปัจจัยสุดท้ายคืออุบัติเหตุทางการเมืองในประวัติศาสตร์ นั่นคือการที่พรรคเดโมแครตผลักดันกระทิงออกกฎหมายว่าด้วยดินแดนแคนซัส-เนบราสก้าในปี ๑๘๕๔ กฎหมายฉบับนี้คือไฟป่าที่เมื่อติดแล้วมันจะเผาไหม้ทำลายประเทศทั้งประเทศ ลิงคอล์นกระโจนกลับเข้ามายังเวทีการเมืองอีกครั้ง ด้วยความตั้งใจอย่างเต็มที่ว่าจะสามารถดับไฟป่าครั้งนี้ได้

การเมืองระบบสองพรรค (The Two-Party System)

ดังได้กล่าวแล้วว่าปัจจัยของระบบพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญที่ทำให้ลิงคอล์นประสบความสำเร็จทางการเมือง อะไรคือปัจจัยเหล่านั้น ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในความเป็นมาของพรรคการเมืองและระบบพรรคการเมืองอเมริกันเสียก่อน ไม่เช่นนั้นเรามักจะเอาผลที่เราพอใจไปเป็นเหตุและคิดว่าพรรคการเมืองอเมริกันเป็นของวิเศษที่คนอเมริกันสร้างได้ แต่คนชาติอื่นๆ โดยเฉพาะคนไทยสร้างไม่ได้

ทันทีที่การปฏิวัติอเมริกาได้รับชัยชนะเหนืออังกฤษ ผู้นำที่เรียกว่าบิดาผู้ก่อตั้งสหรัฐฯ ได้ประชุมและวางรูปแบบการปกครองของมหาชนรัฐใหม่แห่งนี้ขึ้น เชื่อหรือไม่ว่า

เมื่อมีการพูดถึงการตั้งพรรคการเมืองเพื่อทำการต่อสู้ระหว่างกลุ่มและฝ่ายต่างๆ ที่มีความคิดและนโยบายการปกครองที่ต่างกัน อันเป็นเรื่องปรกติที่ย่อมต้องเกิดขึ้นแน่ๆ ปฏิบัติการแรกๆ จากบรรดาบิดาผู้สร้างประเทศ โดยเฉพาะผู้นำคนสำคัญคือประธานาธิบดีจอร์จ วอชิงตัน กลับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการก่อตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ เพราะนั่นเท่ากับเป็นการนำไปสู่การแตกแยกทางความคิดและในการปกครองประเทศต่อไป รัฐบาลใหม่สดๆ ต่างต้องการความสามัคคีและความสมานฉันท์มากกว่าการแบ่งแยกและแข่งขันระหว่างผู้นำการเมืองด้วยกันเอง ปฏิบัติการทำนองนี้ก็เหมือนกับของคณะราษฎรที่ไม่เห็นด้วยกับการตั้งพรรคการเมือง "คณะชาติ" เสนอโดยหลวงวิจิตรวาทการขึ้นมาแข่งกับคณะราษฎรสมัยหลังการปฏิวัติ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕

แต่ความจริงของการเมืองคือการที่อำนาจไม่อาจตอบสนองความต้องการของทุกคนและทุกกลุ่มได้ ทันทีที่มีการประชุมสมัชชาร่างรัฐธรรมนูญก็นำไปสู่การเกิดกลุ่มแนวคิดการเมืองแบบเฟเดอรัลลิสต์ (Federalist) กับพวกต่อต้านเฟเดอรัลลิสต์ (Anti-Federalist) นี่คือการกำเนิดของการก่อรูปของพรรคการเมืองต่อมา ในระหว่างการเคลื่อนไหวให้สัตยาบันรับรองร่างรัฐธรรมนูญว่าแต่ละรัฐจะผ่านหรือไม่ ฝ่ายเฟเดอรัลลิสต์หนุนรัฐธรรมนูญและแนวคิดในนั้น ที่สำคัญคือการให้อำนาจปกครองและบริหารแก่รัฐบาลเฟเดอรัล (กลาง) มากขึ้นกว่าก่อน ในขณะที่ฝ่ายต่อต้านเฟเดอรัลลิสต์ไม่เห็นด้วยกับการให้อำนาจรัฐบาลกลางมากเกินไป เพราะจะลดและทำลายสิทธิของรัฐแต่ละรัฐลง ที่สำคัญจะไม่มีหลักประกันในสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองผู้เป็นปัจเจกชน ทั้งสองพวกมีลักษณะร่วมอย่างสำคัญคือ "เป็นคนที่มีศรัทธาน้อย" (men of little faith) เพียงแต่สิ่งที่พวกเขาศรัทธาอยู่นั้นตรงข้ามกัน ฝ่ายเฟเดอรัลลิสต์นั้นมีศรัทธาในประชาชนน้อยกว่าในรัฐบาลกลาง ส่วนฝ่ายแอนตี้เฟเดอรัลลิสต์นั้นมีศรัทธาในประชาชนมากและศรัทธาในอำนาจรัฐ (-บาลกลาง) น้อยกว่า

ข้อที่น่าสนใจคือพรรคการเมืองอเมริกันเกิดและพัฒนาไปด้วยตัวของมันเอง ไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายลูก (พ.ร.บ. การเลือกตั้ง) หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาควบคุมหรือช่วยพัฒนาให้พรรคการเมืองเดินไปอย่างไร

กำเนิดพรรคการเมืองแบบนี้เรียกว่าเป็นการเกิดภายในสถาบันรัฐสภา ส่วนแบบไทยเรียกว่าเกิดจากภายนอกรัฐสภา คือเป็นความต้องการหรือเป็นความฝันของคนนอกทั้งหลายที่ช่วยกันเขียนกฎระเบียบประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ให้นักการเมืองและพรรคการเมืองนำไปปฏิบัติ ส่วนคนที่ต้องปฏิบัติคือนักการเมืองนั้นไม่เคยได้มีโอกาสอย่างจริงๆ ทั้งภายในพรรคและในสถาบันการเมืองการปกครอง ที่จะสรุปประสบการณ์และความรู้จากการปฏิบัติขึ้นมาเป็นกฎกติกาที่พวกนักการเมืองจะได้ใช้กำกับการทำงานของพวกเขาตัวเอง ดังที่นักการเมืองอเมริกันได้กระทำมานับศตวรรษ

หลังจากหมดยุคของประธานาธิบดีวอชิงตัน การต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมืองระดับชาติก็ก่อตัวขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ระหว่างฝ่าย จอห์น แอดัมส์ (John Adams) กลุ่มเฟเดอรัลลิสต์ กับกลุ่มแอนตี้เฟเดอรัลลิสต์ซึ่งต่อมากลายมาเป็นกลุ่มรีพับลิกัน นำโดยเจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) ถึงตอนนี้ต้องเรียกว่าได้เกิดสภาพของสองพรรคการเมืองระดับชาติไปแล้ว โชคดีที่ไม่มีกัฏรัฐประหารของกองทัพ ผู้นำการเมืองอเมริกันจึงมีเวลาเรียนรู้การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างพรรค ซึ่งก็ไม่ได้สดใสอะไรกว่าของไทย เจฟเฟอร์สันโดนสาดโคลนจากพรรคคู่แข่งอย่างสกปรก ถูกกล่าวหาว่ามีเมียน้อยเป็นทาสนิโกรในบ้าน (ต่อมากลายเป็นหนังสือและหนังสือลือลือไป คือตำนานของ แซลลี เฮมมิงส์) ฝ่ายรัฐบาลแอดัมส์ยังออกกฎหมายว่าด้วยการกบฏและคนต่างด้าวมาเล่นงานฝ่ายรีพับลิกัน ทั้งจับเข้าคุก ปิดหนังสือพิมพ์ พวกนั้นเป็นว่าเล่น อย่างไรก็ตามฝ่ายเจฟเฟอร์สันได้ชัยชนะในที่สุด ความรุนแรงของการต่อสู้ระหว่างสองกลุ่มที่กำลังจะเป็นพรรคการเมืองจริงๆ ทำให้เจฟเฟอร์สันถึงกับประกาศหลังวันรับตำแหน่งประธานาธิบดีว่า รัฐบาลใหม่ที่นำโดยเขาและพรรครีพับลิกันนั้นจะไม่ใช่ตัวแทนของพรรคหรือกลุ่มการเมืองเดียว หากแต่จะเป็นผู้แทนของทุกพรรคทุกกลุ่มการเมือง ดังนั้นขอให้เราเลิกแบ่งออกเป็นกลุ่มก้อนและพรรคเดอรัลลิสต์กับพรรครีพับลิกันอีกเลย ขอให้ทุกคนเป็นพรรคเดียวกันเรียกว่าฝ่ายรีพับลิกัน นั่นเป็นเหตุการณ์ใน ค.ศ. ๑๘๐๐ หรือสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

พรรครีพับลิกันของเจฟเฟอร์สันค่อยๆ กลายเป็นพรรคการเมืองสมัยใหม่ไป กล่าวคือเป็นพรรคที่ผู้คนจำนวนมากฝากความหวังในผลประโยชน์ของพวกเขาบนนโยบายพรรค

อีกมิติคือการที่พรรคได้นำเอาสิ่งที่เรียกว่าอุดมการณ์ของผู้ลงคะแนนเสียงจำนวนมากเข้ามาด้วย อุดมการณ์แรกคือการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของปัจเจกชน และขยายไปสู่เสรีภาพในการมีทาสของคนผิวขาวภาคใต้ไปด้วย มิติที่ ๓ คือการมีศรัทธาและเชื่อถือในตัวผู้นำพรรคและสมาชิกพรรค ทั้งหมดนี้ประกอบกันเข้าเป็นกลไกและกระบวนการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่เดินไปด้วยความสัมพันธ์ของทุกองค์ประกอบ ไม่ใช่ด้วยหัวหน้าเพียงคนหรือสองคน ลองสังเกตดูหัวหน้าหรือประธานพรรคการเมืองในสหรัฐฯ ไม่มีความหมายและความสำคัญอะไรมากนัก

กล่าวกันว่าพรรคการเมืองยุคแรกที่ก่อตัวขึ้นมา นั้นมีฐานเสียงและพลังสนับสนุนเป็นปึกแผ่นมากก็ในภาคใต้ ซึ่งมีระบบทาสและการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างจากภาคเหนือ และต่อมาตะวันตก การก่อตั้งพรรครีพับลิกันทำให้คนใต้ค้นพบเครื่องมือทางการเมืองที่ประกอบกันขึ้นจากการผสมกันอย่างดีระหว่างผลประโยชน์ของพวกเขากับอุดมการณ์เป็นความกลมกลืนระหว่างการเมืองกับอุดมการณ์ที่พรรคเฟเดอรัลลิสต์ไม่มีโอกาสทำได้ ถึงกระนั้นเมื่อการเมืองพัฒนามาถึงทศวรรษ ๑๘๓๐ กล่าวได้ว่าระบบสองพรรคก็ยังไม่ได้เกิดอย่างเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ระบบการเมืองแบบสองพรรคใหญ่จะเกิดก็ในสมัยการเลือกตั้งประธานาธิบดีแอนดรูว์ แจ็กสัน

แอนดรูว์ แจ็กสัน (Andrew Jackson) เป็นวีรบุรุษในสงครามปี ๑๘๑๒ ที่สู้กับอังกฤษอีกยกหนึ่ง เขาเป็นแม่ทัพที่เอาชนะกองทหารอังกฤษได้ในยุทธภูมินิวออร์ลีอันส์ แม่นอนแจ็กสันเองก็เป็นคนดีและเป็นเจ้าของทาสด้วย ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีปี ๑๘๒๔ เขามีเสียงสนับสนุนจากชาวบ้านอย่างล้นหลาม แต่ก็ต้องแพ้การเลือกตั้งภายในพรรครีพับลิกัน เพราะบรรดาแกนนำรวมหัวกันไม่เลือกเขา และจากคณะผู้เลือกตั้ง (electoral college) ที่เลือก จอห์นควินซี แอดัมส์ โดยมี เฮนรี เคลย์ สนับสนุนในรัฐสภาอีก สมัยนั้นการตัดสินใจให้ผู้สมัครคนใดได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดียังไม่ถือคะแนนเสียงจากประชาชนทั่วไปที่เรียกว่า popular vote หากแต่ขึ้นอยู่กับคณะผู้เลือกตั้ง และถ้าไม่มีเสียงข้างมากก็ให้สภาองเกรสเป็นผู้ตัดสินสุดท้าย แจ็กสันชนะเสียงประชาชน แต่เขาไปพ่ายแพ้ในรัฐสภา ทำให้เกิดการแตกกันในพรรคเป็น ๒ ก๊ก คือ ก๊กเนชั่นแนล-

รีพับลิกันกับเดโมแครต-รีพับลิกัน กลุ่มประชาชนผู้สนับสนุน แจ็กสันประธานการสมรภูมิกอร์รัปชันในพรรครีพับลิกันครั้งนี้ จากนั้นแจ็กสันร่วมมือกับวุฒิสมาชิกมาร์ติน แวนบูเรน แห่ง นิวยอร์ก ก่อตั้งพรรคเดโมแครต (Democrat) ให้แตกต่าง จากพรรคเดิมของเจฟเฟอร์สัน คือทั้ง Democrat-Republican และ National-Republican พรรคพวกของ แจ็กสันเริ่มเรียกตัวเองว่า "พวกเดโมแครต" พรรคเดโมแครต ที่เป็นบรรพบุรุษของเดโมแครตซึ่งสืบทอดเชื้อสายมาถึง ปัจจุบันนี้ก็มาจากพรรคเดโมแครตภายใต้การนำของแจ็กสัน ยุคนี้ ไม่ใช่จากพรรคเดโมแครต-รีพับลิกันของเจฟเฟอร์สัน ส่วนพรรคเฟเดอรัลลิสต์ค่อยๆ หมดบทบาทเพราะไม่สามารถ เสนอนโยบายระดับชาติอะไรที่หนักแน่นและเรียกเสียง สนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ได้ จึงค่อยๆ หายสาบสูญ ไปเองในที่สุดโดยไม่ต้องถูกศาลพิพากษาให้ยุบพรรคแต่ ประการใด หากแต่เป็นการพิพากษาโดยประชาชนผู้ลงคะแนน เสียงกันเอง

หลังจากแจ็กสันได้ชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดี สมัยต่อมาในปี ๑๘๒๘ เขาก็สร้างระบบประชาธิปไตยอเมริกา ที่เป็นแบบมวลชนมากขึ้น รัฐบาลแจ็กสันมีฐานเสียงมั่นคง ทั่วประเทศ แต่ก็นำไปสู่การใช้อำนาจฝ่ายบริหารมากขึ้นจน เริ่มมีคนวิพากษ์วิจารณ์และต่อต้านรัฐบาลของเขา กล่าวหา

ว่าแจ็กสันทำตัวเหมือนกับเป็นกษัตริย์หรือพระราชา ให้ สมญานามเขาว่า King Andrew กระทั่งนำไปสู่การรวมตัว กันของบรรดานักการเมืองบางส่วนจากพรรคเดโมแครต ผู้ต่อต้านแจ็กสัน ร่วมมือกับสมาชิกเก่าของพรรคเฟเดอรัลลิสต์ ก่อตั้งเป็นพรรคการเมืองระดับชาติในชื่อว่า "พรรควิก" (Whig Party) ในกลางทศวรรษ ๑๘๓๐ ชื่อพรรคมาจาก ชื่อพรรคการเมืองในอังกฤษสมัยต่อต้านการปกครองที่ เผด็จอำนาจของกษัตริย์นั่นเอง จากจุดนี้ไปเป็นการเริ่ม ระบบสองพรรคการเมืองมาจนถึงทศวรรษ ๑๘๕๐ อันจะเกิด วิกฤตครั้งใหญ่ในการเมืองอเมริกัน และเป็นช่วงที่ลึงคอล์น จะก้าวเข้ามาสู่เวทีระดับชาติในบทบาทใหม่ เป็นวิกฤตถึง ขนาดนำไปสู่การสลายตัวของพรรควิก แล้วจึงเกิดพรรคใหม่ ชื่อรีพับลิกันแข่งกับพรรคเดโมแครต จากวันนั้นมาจนถึงวันนี้

ลึงคอล์นกับพรรควิก

ลึงคอล์นเติบโตทางการเมืองพร้อมกับพรรควิก เขาเริ่ม ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งแรกในปี ๑๘๓๑ เมื่อย้าย มาตั้งรกรากใหม่ด้วยตนเองในวัย ๒๒ ปี ในเมืองนิวเซเลม



การ์ตูนล้อเลียนลึงคอล์น เมื่อคราวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี

เป็นการแยกออกมาจากพ่อโดยเด็ดขาด เขาจะเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเองในทุกสิ่งทุกอย่าง กระทั่งการแต่งงานกับ แมรี่ ทอดด์ เขาก็ไม่ได้บอกให้พ่อกับแม่เลี้ยงและน้องๆ รู้ ไม่มีใครจากครอบครัวเขามาร่วมในพิธีแต่งงานของเขา ใน สมัยนั้นพรรคเฟเดอรัลลิสต์ของวอชิงตันและแฮมิลตันกำลัง เสื่อมสลายไป เหลือแต่พรรครีพับลิกันของเจฟเฟอร์สันที่เป็น พรรคการเมืองระดับชาติอยู่ สภาพของพรรคที่ยังหลวมๆ ทำให้เกิดการแบ่งก๊กหรือมุ่งการเมืองออกไปตามบารมีของ หัวหน้าก๊ก ก๊กแรกทูน จอห์น ควินซี แอดัมส์ ลูกชายอดีต ประธานาธิบดีจอห์น แอดัมส์ แห่งแมสซาชูเซตส์ ก๊กที่ ๒ เป็นของ เฮนรี เคลย์ แห่งเคนทักกี ก๊กที่ ๓ ทูน แอนดรูว์ แจ็กสัน แห่งเทนเนสซี ก๊กที่ ๔ ทูน จอห์น ซี. แคลฮูน แห่งเซาท์แคโรไลนา เป็นธรรมดาที่ลึงคอลลันและชาวรัฐ อิลลินอยส์ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านกับเคนทักกีย่อมต้องสนับสนุน เฮนรี เคลย์ ผู้เป็นนักการเมืองตัวแทนของคนมิดเวสต์

เคลย์มีชื่อเสียงในฐานะผู้นำการเมืองในสภาองเกรส ที่มีความสามารถในการประนีประนอมสูงมาก กรณีที่เป็น ผลงานอันโด่งดังในฝีมือประสานสืบทิดได้แก่ความขัดแย้ง ระหว่างรัฐทางเหนือที่ไม่มีทาสกับรัฐทางใต้ที่มีทาส ในการ พิจารณารับรัฐใหม่คือมิสซูรีเข้ามาเป็นสมาชิกของสหรัฐอเมริกา ในปี ๑๘๒๐ เคลย์เข้ามาไกล่เกลี่ยระหว่างรัฐเสรี (Free States) กับรัฐทาส (Slave States) จนสำเร็จ มติที่ออกมา มีชื่อว่า "กรณีประนีประนอมรัฐมิสซูรี" (The Missouri Compromise 1820) มติสำคัญได้แก่การไม่อนุญาตให้มี ทาสเหนือเส้นเขตแดนทางใต้ของรัฐมิสซูรีต่อไป หรือเส้น ละติจูดที่ ๓๖ องศา ๓๐ ลิปดา อันเป็นดินแดนกว้างใหญ่ใน ภาคตะวันตกตอนกลางและยังไม่มีมีการตั้งเป็นรัฐ ประเด็น เรื่องการจำกัดการขยายตัวของทาสในดินแดนภาคตะวันตก จะเป็นกุญแจสำคัญที่ลึงคอลลันยึดกุมได้ และนำมาเป็น ประเด็นหลักในการหาเสียงเลือกตั้งระดับชาติ กระทั่งเขาได้ เข้าไปนั่งในทำเนียบขาว และต้องตัดสินใจในการทำสงคราม กลางเมืองระหว่างรัฐเสรีทางเหนือกับรัฐทาสทางใต้

ในเวลานั้นเส้นแบ่งระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ ยัง ไม่ชัดเจน สมาชิกและผู้สนับสนุนต่างมองไปที่ผู้นำการเมือง และนโยบายของแต่ละคน ลึงคอลลันสนับสนุนนโยบาย ชาตินิยมอเมริกันของเคลย์ อันได้แก่การตั้งกำแพงภาษี ษาเข้าปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ การพัฒนาประเทศ

ด้านต่างๆ และการมีธนาคารแห่งชาติที่เข้มแข็ง ในประเด็น เรื่องทาส เคลย์เห็นว่าควรแก้ไขปัญหาระบบทาสอย่าง ค่อยเป็นค่อยไปและอย่างสงบสันติ ทางออกหนึ่งคือการ เลิกทาสและส่งทาสแอฟริกันกลับไปยังแอฟริกา จุดยืนใน เรื่องทาสของลึงคอลลันก็ได้รับอิทธิพลมาจากเคลย์ด้วยเช่นกัน

เมื่อลึงคอลลันเข้าสู่วงการเมือง เขาก็เข้าอยู่ในสังกัดของ สมาชิกกลุ่มที่ทูนพรรควิก เรียกว่า วิกจุนโต (Whig "Junto") หรือกลุ่มสนใจการเมืองเล็กๆ อย่างไม่เป็นทางการ ตอนนี้ ลึงคอลลันย้ายมาตั้งรกรากใหม่ในเมืองสปริงฟิลด์ เมืองหลวง ของรัฐอิลลินอยส์ เพื่อทำงานการเมืองอย่างเต็มที่ต่อไป

ช่วงต้นทศวรรษ ๑๘๔๐ การโต้แย้งในนโยบายที่พาดพิง ถึงเรื่องทาสเจียบหายไป แทบไม่เป็นปัญหาระดับชาติหรือ ระหว่างภาค เรื่องที่ทุกคนและหนังสือพิมพ์อภิปรายกัน มากกว่าคือปัญหาเศรษฐกิจ เช่นภาษีขาเข้าและธนาคารแห่ง ชาติ กับนโยบายการปฏิรูปในรัฐต่างๆ พรรควิกมีอนาคต ทางการเมืองมั่นคงยิ่งขึ้นเมื่อได้เสียงสนับสนุนจากภาคใต้ สามารถแข่งขันกับพรรคเดโมแครตได้ นักการเมืองพรรค วิกรวมทั้งลึงคอลลันเชื่อว่าการเลือกตั้งคราวหน้า เคลย์จะต้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีแน่ๆ

แต่แล้วปัญหาและความขัดแย้งทางการเมืองอัน ใหญ่หลวงก็เกิดขึ้น เมื่อรัฐบาลเจมส์ โพลค์ ประกาศสงคราม กับเม็กซิโกในปี ๑๘๔๖ หลังจากรัฐสภารับเท็กซัสเข้ามาเป็น รัฐทาสใหม่ สงครามเม็กซิโกเป็นการขยายและผนวก ดินแดนของสหรัฐฯ ภายใต้คำขวัญที่เรียกว่า Manifest Destiny กล่าวคือสหรัฐฯ มีจุดหมายอันแจ่มชัดที่จะต้อง ครอบคลุมไปทั่วทั้งทวีปอันเป็นดินแดนที่พระเจ้าได้มอบให้ จากเท็กซัสไปถึงแคลิฟอร์เนีย ตอนใต้ของดินแดนออริกอน รวมทั้งดินแดนระหว่างเทือกเขาร็อกกีและแคลิฟอร์เนีย รวมแล้วเกือบ ๑.๕ ล้านตารางไมล์ ลำพังการได้ดินแดน ใหม่เพิ่มขึ้นไม่ทำให้การเมืองอเมริกันวิกฤตได้ แต่ที่เป็น เชื้อเพลิงสุ่มให้ไฟขัดแย้งปะทุแล้วลามปามออกไปใหญ่โต ได้แก่ปัญหาเรื่องการให้รัฐใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นเป็นรัฐทาสหรือไม่ นั่นคือจะปล่อยให้ทาสและระบบทาสขยายตัวเติบโต ไปอย่างไม่สิ้นสุดหรือ - ที่เป็นปัญหาใหญ่เพราะในเวลานั้น ได้เกิดขบวนการต่อต้านทาสหรือขบวนการเลิกทาส (Abolition Movement) ภายใต้การนำของนักเลิกทาสหนุ่ม วิลเลียม ลอยด์ แกรริสัน (William Lloyd Garrison)

น อารมณ์และสไตล์การปลุกระดมมวลชนให้ลุกขึ้นทำลาย
ง ระบบปกครองที่สนับสนุนทาสอันเป็นระบบสามัญนั้น
ร ละม้ายและใกล้เคียงกับผู้นำพันธมิตรประชาชนเพื่อ
ร ประชาธิปไตยยิ่งนัก ที่สำคัญคือการยอมหักไม่ยอมงอ
ร ชูคำขวัญศีลธรรมและจริยธรรมมาสู้กับ “ระบอบทาส”
ง (ระบอบทักษิณ) จัดตั้งกลุ่มมือบเข่าชนและไล่พวกนายทาส
) ภาคใต้ที่เข้ามาในรัฐทางเหนือ เชื่อในการบรรลุจุดหมายด้วย
ั ทุกวิถีทางรวมทั้งการใช้ความรุนแรง นั่นคือจุดหมายให้ความ
ง ขอบธรรมแก่วิธีการ ราล์ฟ วัลโด เอเมอร์สัน นักปรัชญา
ง ประกาศว่า การได้ชัยชนะเหนือเม็กซิโก “จะเป็นยาพิษ
ง สำหรับเรา”

เมื่อประเด็นเรื่องทาสถูกทำให้เป็นนโยบายระดับชาติ
ง เป็นปัญหาที่สภาองเกรสและรัฐบาลกลางต้องมีจุดยืนและ
ง นโยบายอันแน่ชัดว่าจะเอาอย่างไร พรรคการเมืองระดับ
ง ชาติทั้งสองก็ต้องตอบคำถามดังกล่าวนี้ต่อประชาชนและ
ง สมาชิกพรรคให้ได้ ปัญหาที่ค่อยๆ นำไปสู่การแตกร้าว
ง ภายในพรรคคือ ระหว่างสมาชิกพรรควิกทางเหนือที่ไม่เห็นด้วย
ง กับสงครามเม็กซิโกและการขยายทาสไปในดินแดนตะวันตก
ง ส่วนสมาชิกพรรควิกทางใต้กลับเห็นตรงข้าม พวกเขา
ง สนับสนุนสงครามเม็กซิโกและการขยายทาสไปในดินแดน
ง ใหม่ๆ ในที่สุดพรรควิกก็ไม่สามารถมีจุดยืนและนโยบาย
ง ของตนเองในเรื่องทาสและดินแดนใหม่ พรรคแตกเป็น
ง สองเสียง ภาคเหนือไม่เอาทาส ภาคใต้เอาทาส

ต่อปัญหาสงครามเม็กซิโก เฮนรี เคลย์ ไม่เห็นด้วย
ง เขาประณามการทำสงครามครั้งนี้ว่าเป็นสิ่งไม่สมควรและ
ง เป็นการรุกรานเพื่อนบ้าน ลิงคอล์นก็เห็นด้วยกับเคลย์ในการ
ง คัดค้านการทำสงครามเม็กซิโก เขาถึงกับกล่าวประณาม
ง ในสภาองเกรส แต่เมื่อเขากลับบ้านที่สปริงฟิลด์ อิลลินอยส์
ง เขาถูกโจมตีและวิพากษ์วิจารณ์ในจุดยืนเรื่องนี้อย่างมากจาก
ง ชาวบ้านและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งสนับสนุนการทำสงคราม
ง เม็กซิโกอย่างเต็มที่ แม้กระทั่งเพื่อนร่วมงานสนิทอย่าง
ง บิลลีก็ยังเชื่อว่าการทำสงครามเม็กซิโกเป็นสิ่งที่ถูก และการ
ง ส่งกองทัพไปยังแม่น้ำ Rio Grande เพื่อป้องกันการรุกราน
ง จากฝ่ายเม็กซิโกก็ชอบธรรมด้วยเหมือนกัน

ประวัติศาสตร์สหรัฐฯ และชีวิตของลิงคอล์นรวมทั้ง
ง คนขาวและคนดำอีกไม่ต่ำกว่า ๕ แสนคนจะไม่ถูกกระทบ
ง กระเทือนอย่างรุนแรง หากสภาองเกรสในเดือนพฤษภาคม

ค.ศ. ๑๘๕๔ ไม่ผ่านกฎหมายฉบับที่เป็นปัญหามากที่สุดใน
ง ประวัติศาสตร์ของนิติบัญญัติอเมริกัน นั่นคือกฎหมาย
ง แคนซัส-เนบราสกา (Kansas-Nebraska Act 1854) อันมี
ง สาระสำคัญที่การรับรองสิ่งที่พรรคเดโมแครตผู้เสนอกฎหมาย
ง นี้เรียกว่า หลักการ “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน”
ง (Popular Sovereignty) กล่าวคือให้ดินแดนใหม่ทั้งหลาย
ง สามารถตัดสินด้วยการร่างธรรมนูญของตนเองว่าจะต้องการ
ง เป็นรัฐทาสหรือรัฐเสรี ฟังดูเผินๆ ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร
ง ให้เสี่ยงข้างมากตัดสินก็น่าจะชอบธรรมแล้วไม่ใช่หรือ แต่
ง ที่ทำให้เป็นปัญหา และเป็นปัญหาใหญ่มากถึงขั้นลุกลาม
ง กลายเป็นวิกฤตแห่งชาติไป ก็เมื่อกฎหมายนี้ไปยกเลิก
ง กฎหมายเก่าว่าด้วยกรณีประนีประนอมรัฐมิสซูรี ปี ๑๘๒๐
ง ลง ทำให้การขยายทาสและระบบทาสไปในดินแดนกว้างใหญ่
ง ในตะวันตกกลายเป็นความชอบธรรมและถูกต้องตาม
ง กฎหมาย

ทั้งหมดรวบยอดไปที่การโต้เถียงและต่อสู้กันระหว่าง
ง ความเป็นทาสกับความเป็นไท ระหว่างความเป็นมนุษย์ที่
ง เท่าเทียมกันกับความเป็นทาสที่ไม่รับรองความเป็นมนุษย์
ง ของคนอีกกลุ่มหนึ่งไป

ถึงจุดนี้ลิงคอล์นไม่อาจทนฟังข่าวและดูการโต้เถียงกัน
ง ในสภาองเกรสและในหน้าหนังสือพิมพ์อย่างสงบได้อีก
ง ต่อไป นักการเมืองหัวเมืองผู้ไม่มีบารมีและอำนาจอิทธิพล
ง ใดๆ ในพรรควิกและในสภาองเกรสหรือในทำเนียบขาว
ง ข่าวการผ่านกฎหมายแคนซัส-เนบราสกามาถึงขณะที่เขา
ง กำลังว่าความอยู่ในศาลที่เมืองเออร์บานา ข่าวนี้ทำให้เขา
ง ตัวแข็งเหมือนถูกฟ้าผ่า มีแรงไม่อาจพูดอะไรได้ ข่าวนี้ปลุก
ง ให้เขาตื่นจากภวังค์อย่างที่ไม่เคยถูกปลุกมาก่อน เบื้องหน้า
ง เขา ภาพของสาธารณรัฐแห่งนี้ได้ถูกเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง
ง ด้วยการให้ไฟเขียวแก่ระบบทาส

ลิงคอล์นกับจุดยืน ง ในปัญหาเรื่องทาส

หากจะกล่าวว่าปัญหาเรื่องทาสเป็นแรงบันดาลใจให้แก่
ง ลิงคอล์นในการก้าวขึ้นไปสู่บันไดขั้นสุดท้ายแห่งความสำเร็จ
ง ในอาชีพนักการเมืองคือการได้เป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ

ก็คงได้ เหนือสิ่งอื่นใด ความหนักหน่วงของปัญหาทาส บังคับให้เขาเข้าไปในท้องสมุทของเมืองแล้วลงมือทำการ ค้นคว้าศึกษาประวัติศาสตร์ของระบบทาสในสหรัฐฯ ตั้งแต่แรกถึงยุคปฏิวัติ อุดมการณ์มหาชนรัฐที่บิดาผู้ก่อตั้งประเทศ ได้วางไว้ให้แนวทางแก่เรื่องทาสอย่างไร รัฐธรรมนูญจัดการ กับปัญหาทาสได้ไหม สิ่งที่ทำให้นักประวัติศาสตร์เมื่อมอง กลับไปยังจุดเปลี่ยนในตัวลึงคอลลินและอนาคตของสหรัฐฯ ที่จะมากับการนำของเขา ได้ข้อสรุปอันหนึ่งว่า ปัญหาทาส ได้เปลี่ยนแปลงลึงคอลลินจากนักการเมืองท้องถิ่นผู้หยาบ กระด้างมาสู่การเป็นรัฐบุรุษ-นักปรัชญาและอัจฉริยะทาง วรรณศิลป์ไปได้

นับจากวันแรกที่ลึงคอลลินเข้าสู่การเมืองและสภา คองเกรส เขาได้แสดงจุดยืนในการโหวตลงคะแนนเสียง ในญัตติและกฎหมายหลายฉบับอันเกี่ยวเนื่องกับปัญหาทาส มาแล้ว กล่าวโดยรวมจุดยืนของเขาคือไม่ได้มองว่าทาส เป็นสิ่งเลวร้ายที่ต้องกำจัดหรือทำลายลงไปดังที่ขบวนการ เลิกทาสเคลื่อนไหวอยู่อย่างครึกโครมในภาคเหนือ โดย ส่วนตัวเขาไม่สนับสนุนการเอาคนอื่นลงมาเป็นทาสและถูก กระทำทารุณกรรมต่างๆ แต่เท่าที่เป็นมาเขายังมองเหมือนกับ คนจำนวนมากว่าระบบทาสในภาคใต้เป็นความจำเป็น และต่อเนื่องมาจากอดีต ที่สำคัญคืออย่าให้ระบบทาส เติบโตใหญ่ไปมากกว่านี้ เขาจึงเห็นด้วยกับ เฮนรี เคลย์ ว่า ควรหาทางเลิกทาสอย่างค่อยเป็นค่อยไป และในที่สุดให้ส่ง บรรดาคนผิวดำกลับไปแอฟริกาหรืออาณานิคมที่อื่น สอง ญัตติที่ลึงคอลลินแสดงจุดยืนของเขาต่อปัญหาเรื่องทาส คือ การคัดค้านการทำสงครามเม็กซิโก และการเห็นด้วยกับญัตติ แก้ไขเพิ่มเติมเสนอโดยสมาชิกสภาคองเกรส เดวิด วิลมอต เรียกว่า Wilmot Proviso ที่ห้ามไม่ให้มีทาสในดินแดนใหม่ ที่ได้มาจากสงครามเม็กซิโก

แต่หลังจากวันที่กฎหมายแคนซัส-เนบราสก้าออกมา ลึงคอลลินปรับจุดยืนต่อปัญหาทาสใหม่ เขาถือโอกาสวันที่ สตีเฟน ดักลาส (Stephen Douglas) สมาชิกวุฒิสภาจาก อิลลินอยส์ คู่แข่งคนสำคัญของเขามาปราศรัยในเรื่อง กฎหมายใหม่นี้ที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างมากในหมู่ ประชาชนเมืองเพอเรีย รัฐอิลลินอยส์ หลังจากฟังคำ ปราศรัยของดักลาสจบลง ลึงคอลลินซึ่งได้ประกาศก่อนหน้า แล้วว่าจะขึ้นปราศรัยตอบโต้ดักลาส ได้ลุกขึ้นประกาศต่อ

ที่ประชุมในศาลากลางของเมืองว่า เขาขอเลื่อนการปราศรัย ออกไปในเวลาเย็นเพื่อให้ดักลาสได้ฟังคำปราศรัยของเขา และ จะให้ดักลาสกล่าวตอบด้วย เขาเสนอเช่นนี้โดยหวังว่า ประชาชนผู้สนับสนุนดักลาสจะได้อยู่ฟังคำพูดและข้อทักล้าง ของเขาด้วย การปะทะโต้วาที่กันระหว่างลึงคอลลินกับดักลาส ครั้งนี้เป็นครั้งแรก และจะนำไปสู่การโต้วาที่ระหว่างคนทั้งสอง อีกหลายครั้งในปัญหาเรื่องทาสนี้

สุนทรพจน์ที่เพอเรีย (Peoria Speech) ถือกันว่าเป็นสุนทรพจน์ที่สำคัญมากอันหนึ่งของลึงคอลลิน เพราะเป็น จุดเปลี่ยนสำคัญต่อภาพลักษณ์และนโยบายการเมืองของเขา ซึ่งจะให้คำตอบและให้ความหวังแก่ประชาชนจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เขาใช้เวลาราว ๓ ชั่วโมงในการแสดงเหตุผลและ ข้อโต้แย้งที่มีต่อกฎหมายแคนซัส-เนบราสก้าและทฤษฎี อำนาจอธิปไตยของปวงชนของดักลาสและพรรคเดโมแครต คำปราศรัยของเขาครอบคลุมทั้งทางประวัติศาสตร์ของ สหรัฐฯ และระบบทาส อุดมการณ์จากคำประกาศเอกราช ที่ร่างโดย ทอมัส เจฟเฟอร์สัน และรัฐธรรมนูญ รวมถึง ปัญหาทางจริยธรรมและความรับผิดชอบทางการเมือง

ประการแรก เขากล่าวว่าทาสและระบบทาสเป็นสิ่งที่ ผิดในทางศีลธรรม ดังที่บิดาผู้ก่อตั้งประเทศได้กล่าวไว้แล้ว แต่สมัยการปฏิวัติอเมริกา เพราะว่าระบบทาสสร้างให้เกิด ความอยุติธรรมอันมหันต์ขึ้น

ประการที่ ๒ บิดาผู้ก่อตั้งประเทศยอมรับว่าทาสเป็นสิ่ง จำเป็นในการสร้างสหรัฐฯ ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวขึ้นมา แต่ ก็ได้วางหนทางให้แก่การยกเลิกระบบทาสอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในที่สุด เช่นการกำหนดให้ยุติการค้าทาสระหว่างประเทศ หลังจากผ่านรัฐธรรมนูญไป ๒๐ ปี

ประการที่ ๓ สภาคองเกรสได้มีกฎหมายประนีประนอม มิสซูรีในปี ๑๘๒๐ เพื่อจำกัดการขยายตัวของระบบทาส ไปในดินแดนตะวันตก ทำให้ระบบการเมืองเกิดดุลยภาพ ลดความขัดแย้งระหว่างภาคลงไปได้ แต่บัดนี้กฎหมาย แคนซัส-เนบราสก้ากลับทำลายหลักการนั้นลงไปเสีย ด้วยการทำให้การขยายทาสไปยังดินแดนใหม่เป็นสิ่งชอบด้วย กฎหมายและเป็นอำนาจอธิปไตยของปวงชนอีก แต่ในการ ใช้สิทธินี้ก็มีแต่คนผิวขาวเท่านั้นที่ใช้ได้ ไม่ใช่คนทุกคน

ประการที่ ๔ กฎหมายแคนซัส-เนบราสก้าเป็นนโยบาย ที่หัวรุนแรงยิ่ง เพราะมันปฏิเสธหลักการและอุดมการณ์

ที่ปรากฏอยู่ในคำประกาศเอกราชของอเมริกา ลบล้างเจตนาารมณัในรัฐธรรมนูญ ที่สำคัญมันทำให้ประเด็นเรื่องทาสกลายเป็นการโต้แย้งระดับชาติ ในขณะที่ลุดประเด็นเรื่องเสรีภาพไหลงมาเป็นเรื่องท้องถิ่น เป็นการกลับหัวกลับหางไปเสียสิ้น ที่หนักหน่วงคือการที่ลึงคอลลัประณามดักลัส์ว่าเป็นพวกเหยียดผิว (racism) ด้วยการทำให้ทาสกลายเป็นทรัพย์สินของเจ้าของทาสผิวขาว ไม่เห็นถึงความเป็นมนุษย์ในตัวทาสผิวดำเลย

ประเด็นนี้ฟังแล้วทำให้ดูเหมือนลึงคอลลัเป็นฝ่ายเห็นอกเห็นใจทาสผิวดำ แสดงว่าเขาก็ต้องเป็นพวกขบวนการต่อต้านทำลายทาสไปด้วยหรือเปล่า ในความเป็นจริงลึงคอลลัไม่ได้เป็นสมาชิกหรือเห็นด้วยกับขบวนการทำลายทาสขณะนั้น เขาเห็นว่าเป็นการกระทำที่รุนแรงและเกินเลยไป ความที่เขามาจากคนขาวที่ไม่ได้เป็นเจ้าของทาสทำให้เขาไม่มีผลประโยชน์อะไรใกล้เคียงกับนายทาส ทักษะต่อระบบทาสก่อรูปมาจากประสบการณ์ที่เขาเคยเห็นและรู้จักพวกทาสในเคนทักกีและในกรุงวอชิงตันเมื่อเขาเป็นสมาชิกสภาองเกรส กล่าวได้ว่าเขามีความรู้สึกสงสารและเห็นใจในความทุกข์ของพวกทาส แต่ในทางการเมืองเขาก็รู้เหมือนกันว่าเรื่องนี้เป็นประเด็นที่นายทาสและคนใต้ผิวขาวส่วนใหญ่จะไม่ยอมให้คนภาคอื่นมาแตะต้องยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทาสของพวกเขาไปได้ ดังนั้นที่ผ่านมาผู้นำรัฐบาลและองเกรสของทั้งสองพรรคจึงพยายามทำให้ปัญหาขัดแย้งเรื่องทาสเป็นเรื่องภายในรัฐ อย่างนำเข้ามาเป็นปัญหาในระดับชาติ

ประการสุดท้าย ว่าด้วยทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ลึงคอลลัวิพากษ์พรรคเดโมแครตโดยเฉพาะสติเฟิน ดักลัส์ ว่ากระทำการอันดูหมิ่นและทำลายเจตนาารมณัของคำประกาศเอกราชลงไป ทฤษฎีใหม่ไม่อาจเอามาแทนหรือมาเคียงข้างคำประกาศเอกราชได้ คำประกาศเอกราชยืนยันว่าอำนาจอันชอบธรรมของรัฐบาลมาจากความเห็นชอบของประชาชน นำไปสู่หลักการปกครองตนเองของประชาชนซึ่งให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคนรวมทั้งคนผิวดำด้วย ในขณะที่หลักการอำนาจอธิปไตยของปวงชนของดักลัส์นี้ให้อำนาจปกครองแก่ประชาชนที่เป็นคนผิวขาวเท่านั้น ไม่มีการยอมรับโดยประชาชนทั้งหมด การเลือกตั้งในดินแดนใหม่กระทำไปโดยคนผิวขาวด้วยกันเองทั้งสิ้น อำนาจรัฐอย่างนี้จึงไม่ชอบธรรมไม่ยุติธรรม

นั่นคือคำปราศรัยที่เพโอเรีย ปี ๑๘๕๔ นับจากนั้นมา ลึงคอลลัก็เปลี่ยนจากนักการเมืองรัฐหัวเมืองมาเป็นนักการเมืองระดับประเทศ เขาเริ่มแสดงสุนทรพจน์และคำปราศรัยในปัญหาเรื่องทาสที่กำลังลุกลามไหม้ไปมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งภาคเหนือและภาคใต้ ณ เวลานั้นเขาตระหนักแล้วว่า เขาไม่ใช่คนของพรรควิกหรือพรรคหนึ่งพรรคใด เขามองเห็นบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเองมากกว่าเป็นนักการเมืองที่ดีของพรรค

พรรครีพับลิกันกับการเมืองของระบบทาส (Politics of slavery)

การกลับเข้าสู่การเมืองอีกครั้งของลึงคอลลัไม่ได้มาในสถานการณ์ปรกติ หากแต่เป็นระยะของการก่อตัวของวิกฤตทางการเมืองแห่งชาติ ผลสะท้อนของกฎหมายแคนซัส-เนบราสก้าและปฏิกิริยาของนักการเมืองและประชาชนที่มีต่อปัญหาเรื่องทาสนำไปสู่ความขัดแย้งและแตกแยกภายในพรรคทั้งวิกและเดโมแครต ในขณะที่เดโมแครตภายใต้การนำของดักลัส์ หวาดเสียวกับบรรดานายทุนภาคเหนือและพ่อค้าในภาคตะวันตกตอนกลางว่าการเปิดดินแดนใหม่ในตะวันตกจะเป็นการขยายฐานของระบบเศรษฐกิจทุนอย่างมหาศาล รวมถึงการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อจากภาคตะวันออกไปจนถึงภาคตะวันตก นโยบายดังกล่าวสามารถขายได้ค่อนข้างดี แต่นโยบายว่าด้วยอธิปไตยในดินแดนแคนซัสของเขาที่ไม่ทำตามความต้องการของคนภาคใต้ที่คิดว่าเมื่อประชาชนลงคะแนนเสียงชนะแล้ว สหรัฐฯ ก็ต้องรับเข้ามาเป็นรัฐใหม่ที่มีทาสเลย และให้รับรัฐใหม่แบบนี้ในดินแดนใหม่อื่นๆ เข้ามาด้วยเลย ไม่ใช่แค่สิทธิในการเสนอว่าจะมีทาสหรือไม่ในดินแดนใหม่ ประเด็นนี้ดักลัส์และพรรคเดโมแครตภาคเหนือรับไม่ได้เพราะแรงเกินไป ทำให้สมาชิกเดโมแครตภาคใต้ต่อต้านดักลัส์ เมื่อถึงการเลือกตั้งประธานาธิบดี พรรคเดโมแครตก็แตกออกเป็น ๒ ก๊กไประหว่างภาคเหนือกับภาคใต้

ส่วนพรรควิกที่ไม่สามารถเสนอนโยบายอื่นที่ดีกว่าของ

เดโมแครต แคนนำพรรคในภาคเหนือที่ต่อต้านระบบทาส ก็ออกมาโจมตีทฤษฎีอภิปไตยของปวงชนนี้เช่นเดียวกับ ลิงคอล์น ส่วนแคนนำพรรคในภาคใต้ก็ออกมาปกป้องและ สนับสนุนแนวคิดนี้ พรรควิกจึงแตกออกเป็นเสี่ยงๆ ไม่อาจ ดำรงอยู่ได้อีกต่อไป ดังนั้นเมื่อลิงคอล์นปรากฏตัวพร้อมกับการนำเสนอความคิดต่อปัญหาเรื่องทาสอย่างเป็นทางการและมีพลัง พรรครีพับลิกันซึ่งเพิ่งก่อตั้งไม่นานก็รีบมาติดต่อ ให้เขาเข้าเป็นสมาชิกพรรคโดยทันที แต่เขาปฏิเสธเพื่อรอดู เวลาอันเหมาะสม เนื่องจากพรรครีพับลิกันมีชื่อเสียงในภาคใต้ เพราะถูกโจมตีว่าเป็นพรรคที่ต่อต้านระบบทาส

กำเนิดของพรรครีพับลิกันก็น่าสนใจ เนื่องจากพรรคนี้เป็นพรรคคนภาคเหนือโดยสิ้นเชิง ไม่มีคนใต้เข้าร่วมเป็น สมาชิกพรรคเลย บรรดานักการเมืองที่ร่วมตัวกันตั้งพรรครีพับลิกันมาจากพวกอดีตสมาชิกพรรควิก พรรคฟรีซอย (Free-Soil) พรรคคลีเบอร์รี่ และเดโมแครต แคนนำสำคัญ ทางอุดมการณ์ของรีพับลิกันที่มีชื่อเสียงได้แก่ ฮอเรซ กรีลีย์ (Horace Greeley) บรรณาธิการหนังสือพิมพ์หัวก้าวหน้า กระบอกเสียงของพรรครีพับลิกัน *New York Tribune* โดยมีคอลัมน์นิสต์ประจำคนหนึ่งซึ่งส่งบทความมาจากอังกฤษ เขา คือ คาร์ล มาร์กซ์ ปรมาจารย์ของพรรคคอมมิวนิสต์ การหาเสียงเลือกตั้งของพรรครีพับลิกันจึงต่างจากพรรคการเมือง ระดับชาติก่อนหน้านี้ เพราะคราวนี้พรรครีพับลิกันไม่มีการ ควบคุมจากคนในท้องถิ่นภาคใต้เลย ภาพลักษณ์ของพรรครีพับลิกันจึงเป็นภยันตรายต่อเสรีภาพภาคใต้อย่างเต็มที่

ในปี ๑๘๕๔ พรรครีพับลิกันลงเลือกตั้งในรัฐอิลลินอยส์ สามารถเอาชนะได้รับเลือกเข้ามาในรัฐสภาจำนวนมาก จนสามารถเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้ ๑ คน สมัยนั้นการเลือกตั้ง วุฒิสมาชิกยังเลือกทางอ้อม ไม่ใช่ทางตรงจากประชาชน เป็นการเลือกจากสมาชิกรัฐสภาแห่งรัฐ พรรครีพับลิกัน เสนอตำแหน่งวุฒิสมาชิกนี้ให้แก่ลิงคอล์น แต่เขาปฏิเสธด้วยการเสนอให้แก่อดีตสมาชิกพรรคเดโมแครตซึ่งมาเข้าร่วม พรรครีพับลิกันแทน ในปี ๑๘๕๖ มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี พรรครีพับลิกันเสนอ นายเฟรมองต์ ผู้มีชื่อเสียงในฐานะนัก เดินทางค้นคว้า และเสนอชื่อลิงคอล์นเป็นรองประธานาธิบดี ซึ่งเขาได้รับข้อเสนอนี้ แต่เขาให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่าเขารับ เพราะไม่คิดว่าเป็นตำแหน่งการเมือง ลึกๆ เขากำลังคิดถึง ตำแหน่งวุฒิสมาชิกในอนาคตต่างหาก

ในปี ๑๘๕๘ ความฝันของเขาก็มาถึง พรรครีพับลิกัน ส่งเขาเข้าชิงตำแหน่งวุฒิสมาชิกอิลลินอยส์กับวุฒิสมาชิก สตีเฟน ดักลาส เจ้าของตำแหน่งเดิม ในวันรับการเสนอชื่อ นี้ เขาได้แสดงสุนทรพจน์ต่อปัญหาเรื่องทาสและนโยบายของ พรรครีพับลิกันว่าจะดำเนินไปอย่างไร ซึ่งต่อมาได้กลายมาเป็นพรรคทองในประวัติศาสตร์การเมืองอเมริกันไป นั่นคือ ประโยคที่เขาอ้างมาจากคัมภีร์ไบเบิลถึงสถานการณ์ความ แดกแยกภายในประเทศว่า "บ้านที่แตกแยกกันเองไม่อาจ ตั้งอยู่ได้"^๕ ข้าพเจ้าเชื่อว่ารัฐบาลไม่อาจทนอยู่ได้ตลอดไปใน สภาวะกึ่งทาสกึ่งไท ข้าพเจ้าไม่คาดหวังว่าสหรัฐ จะถูก ทำลายไป ข้าพเจ้าไม่คาดคิดว่าบ้านหลังนี้จะต้องพังทลาย ลงไป แต่ข้าพเจ้าคาดหวังว่ามันจะยุติความแตกแยกลงไป มันจะต้องกลายเป็นอย่างหนึ่ง หรือไม่ก็อีกอย่างหนึ่ง"^๖

ก่อนหน้านี้นี้ในปี ๑๘๕๗ ศาลสูงแห่งสหรัฐฯ ได้พิพากษา คดี "เดรด สกอตต์" (Dred Scott 1857) อันเป็นชื่อของ ทาสนิโกรที่ฟ้องศาลเพื่อขอความเป็นไทแก่ตน จากการที่ นายทาสได้พาเขาเดินทางเข้าไปในรัฐเสรีคือไม่มีกฎหมาย รับรองการมีทาส ศาลสูงภายใต้ประธานรอเจอร์ บี. เทเนีย ซึ่งเป็นคนใต้ ได้ลงมติเสียงข้างมากว่าคนนิโกรทั้งที่เป็นทาส และไม่ก็ตามไม่เคยเป็นพลเมืองอเมริกัน เพราะในเอกสาร คำประกาศเอกราชและรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่ามีนิโกรเข้ามา เป็นส่วนหนึ่งของประชาสังคม ตรงกันข้าม เอกสารดังกล่าว ถือว่านิโกรเป็นคนที่อยู่ในลำดับต่ำ ไม่เหมาะสมที่จะเข้ามา มีความสัมพันธ์กับคนเชื้อชาติขาว ดังนั้นจึงไม่อาจใช้สิทธิ ต่างๆ ได้เหมือนกับคนผิวขาว ประการต่อมาในเรื่องอภิปไตย ในดินแดนใหม่ ศาลสูงตัดสินว่าคองเกรสไม่มีสิทธิอำนาจ

^๕ Mark 3:25 "And if a house is divided against itself, that house cannot stand." ฉบับแปลภาษาไทย มาระโก 3:25 "ถ้าครัวเรือนใดๆ เกิดแตกแยกกัน ครัวเรือนนั้นจะตั้งอยู่ไม่ได้" ใน *พระคริสตธรรมใหม่ ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ* (กรุงเทพฯ : องค์การกิตติมเกียรติ์เนชั่นแนลแห่งประเทศไทย, ค.ศ. ๑๙๖๕, ๑๙๘๓).

^๖ In my opinion, it will not cease until a crisis shall have been reached and passed. "A house divided against itself cannot stand." I believe this government cannot endure permanently half slave and half free. I do not expect the Union to be dissolved; I do not expect the house to fall; but I do expect it will cease to be divided. It will become all one thing, or all the other.

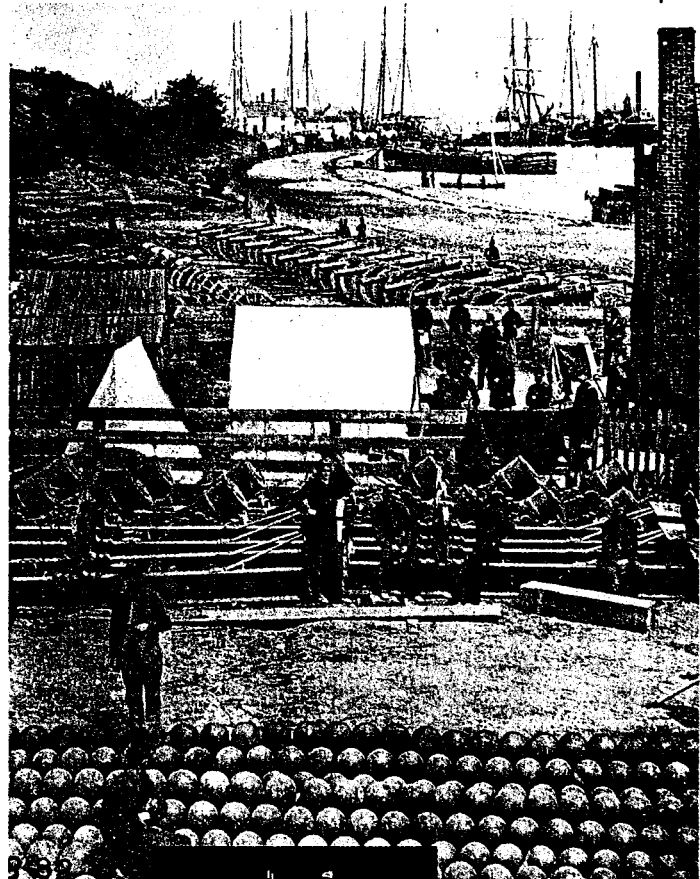
ในการห้ามไม่ให้มีทาสในดินแดนใหม่ และไม่อาจบังคับให้รัฐบาลในดินแดนใหม่ปฏิเสธการมีทาส เพราะการกระทำนั้นเท่ากับเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัว ลิงคอล์นได้ใช้ประเด็นคำตัดสินคดีนี้ในการวิวาทะกับดักลาสอีกยกหนึ่ง คดีเดรด สกอตต์ แสดงว่าบัดนี้สถาบันสูงสุดของประเทศคือศาลสูงก็ได้เข้ามาถือหางในการต่อสู้ระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ไปด้วย ทำให้ความขัดแย้งนี้ยิ่งรุนแรงขึ้น ต่อคำตัดสินคดีนี้ลิงคอล์นก็วิพากษ์ความเห็นของคำพิพากษา แต่ไม่ได้วิพากษ์ศาลและผู้พิพากษา เขาจำแนกระหว่างความเห็นของผู้พิพากษากับสถาบันตุลาการ อันแรกวิพากษ์วิจารณ์ได้ ส่วนอันหลังเขาไม่ทำ

ในที่สุดรัฐสภาแห่งอิลลินอยส์ลงคะแนนเสียงข้างมากเลือก สตีเฟน ดักลาส เป็นสมาชิกสภาสูงอีกวาระหนึ่ง ลิงคอล์นต้องพ่ายแพ้คู่ปรับเก่าอีกคาร์บ แต่คำปราศรัยของเขากลับยิ่งโด่งดังไปทั่วประเทศ เขากลายเป็นดาราการเมืองไป แม้จะแพ้ในเวทีของรัฐก็ตาม

ในปี ๑๘๖๐ อันเป็นปีที่จะมีการแข่งขันเลือกตั้งประธานาธิบดี ลิงคอล์นได้รับเชิญไปปราศรัยในมหานครนิวยอร์ก ให้แก่บรรดาชนชั้นน่านายทุนและแกนนำของพรรครีพับลิกันที่แตกคือลิงคอล์นปรากฏตัวในห้องประชุมนั้นในชุดเก่าขอมช่อคู่มิมีราศีเลย จนกระทั่งเขาเปล่งเสียงและถ้อยคำพร่งพรูออกมาจากปาก นั้นแหละกระแถมพิณยอร์คถึงนั่งฟังอย่างสงบและก้มหัวให้กับความคิดอันแหลมคมของเขา จากการปราศรัยที่ Cooper Union เขากลับออกมาในฐานะผู้นำปัญญาชนของพรรครีพับลิกันที่มีคารมคมคายที่สุด

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๐ ที่ประชุมสมัชชาพรรครีพับลิกันแห่งชาติที่ชิคาโกได้ลงมติให้ลิงคอล์นเป็นผู้สมัครของพรรคเข้าแข่งขันเลือกตั้งประธานาธิบดี แกนนำสำคัญที่มีส่วนในการผลักดันให้สมาชิกตัวแทนของพรรคส่วนใหญ่ในภาคเหนือลงคะแนนให้แก่ลิงคอล์นก็คือ ฮอเรซ กริลีย์ นั่นเอง

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๐ ลิงคอล์นได้รับชัยชนะในคะแนนเสียงจากประชาชน (แม้จะน้อยกว่าร้อยละ ๔๐) และจากคณะผู้เลือกตั้ง ได้เป็นประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ ของสหรัฐอเมริกา เขาสามารถเอาชนะคู่ปรับเก่าคือ สตีเฟน ดักลาส ได้ในที่สุด ด้วยตำแหน่งที่สำคัญและสูงที่สุด เขาเป็นประธานาธิบดีคนแรกของพรรครีพับลิกันที่ได้รับคะแนนเสียง



กองทหารฝ่ายเหนือ
ที่มีกำลังพลและอาวุธ
ยุทธโปกรณ์มากกว่า
ทหารฝ่ายใต้

ส่วนใหญ่จากภาคเหนือ แต่ไม่ได้คะแนนจากภาคใต้เลย (ได้คะแนนนำใน ๒ เขตจาก ๙๙๖ เขตในภาคใต้เท่านั้น)

กล่าวได้ว่า ในวันสุกดิบของการตัดสินอนาคตทางการเมืองของประเทศ การที่พรรคเดโมแครตก็มาแตกแยกกันภายในอย่างไม่อาจเยียวยาได้ ยิ่งทำให้เชือกเส้นสุดท้ายที่ร้อยรัดความร้าวฉานระหว่างสองภาคต่ออนาคตสหรัฐฯ นั้นขาดลอยไป ระบบสองพรรคที่แม้พรรควิกจะพังไปก่อนหน้านี้นี้เล็กน้อย และพรรครีพับลิกันกำลังก่อรูปขึ้นมาเป็นพรรคระดับชาติ แต่จริงๆ แล้วทั้งสองพรรคก็ไม่พร้อมที่จะดำเนินการเมืองในระบบสองพรรคแบบที่ได้ทำกันมาก่อนหน้านี้ ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งยิ่งวิกฤตมากขึ้น กล่าวคือการแตกของพรรคเดโมแครตเองยิ่งทำให้คนได้มองพรรครีพับลิกันว่าไม่ใช่พรรคการเมืองในระดับชาติอย่างที่เคยเป็นมาอีกต่อไปแล้ว ไม่ใช่ความหวังและทางออก นั่นคือพวกภาคใต้ไม่ต้องการต่อสู้ในระบบกันอีกต่อไป แสดงว่าพรรคเดโมแครตหมดสภาพของการเป็นกลไกของระบบสองพรรค จึงพูดได้ว่าการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งสุดท้ายก่อนสงครามกลางเมือง ระบบสองพรรคไม่ได้ดำรงอยู่อย่างแท้จริงอีกต่อไป มีแต่ระบบพรรคเดียว และพรรคเดียวที่กำลังมีพลังมากขึ้นเรื่อยๆ ก็คือพรรคที่ต่อต้านและเป็นศัตรูกับภาคใต้นั่นเอง

ประเด็นสำคัญในการล่มสลายของพรรคการเมืองในระบบสองพรรคมาจากความขัดแย้งทางการเมืองที่มีรากฐานมาจากความแตกต่างระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ กับผลจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของระบบประชาธิปไตย ได้แก่การเกิดพลังมวลชนรากหญ้ารากแก้วหลากหลายต่างๆ ที่เป็นประชาธิปไตย พวกเขาออกมาเรียกร้องและต่อสู้เพื่อความถูกต้อง ความยุติธรรมและผลประโยชน์ของฝ่ายตน กระทั่งพรรคการเมืองเองก็ไม่อาจดำรงบทบาทของการเป็นที่รวมของความแตกต่างในผลประโยชน์และความคิดอุดมการณ์ของคนทั้งประเทศเอาไว้ได้อีกต่อไป

ทันทีที่ข่าวชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดีแพร่ไปทั่วภาคใต้ กระแสการต่อต้านอย่างมีจุดหมายแน่นอนก็ก่อตัวขึ้นในทุกรัฐ ไม่นานคำตัดสินก็มาถึง วันที่ ๒๐ ธันวาคม ปีนั้น รัฐเซาท์แคโรไลนาประกาศแยกตัวออกจากสหรัฐอเมริกา ตามมาด้วยอีก ๖ รัฐในภาคใต้สุด วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ค.ศ.

๑๘๖๑ บรรดารัฐทางใต้จากเซาท์แคโรไลนาถึงเท็กซัส ประกาศตั้งสหพันธรัฐอเมริกา (the Confederate States of America) และเลือก เจฟเฟอร์สัน เดวิส เป็นประธานาธิบดีของสหพันธรัฐอเมริกา

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเงื่อนไขการเกิดสงครามกลางเมืองมาจาก ประการแรก ความล้มเหลวของการประนีประนอมทางการเมืองในปี ๑๘๕๐ ต่อปัญหาเรื่องทาสระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ จนนำไปสู่การเกิดกรณีแคนซัส-เนบราสก้า และการนองเลือดที่ตามมาในดินแดนนั้น ประการที่ ๒ เกิดจากการพังทลายของระบบสองพรรคที่กำลังกับและควบคุมความขัดแย้งไม่ให้ยกระดับไปสู่ความรุนแรง รวมถึงการที่ศาลสูงเข้ามาเล่นการเมืองด้วย ทำให้กลุ่มและพรรคที่เหลียวอยู่ต้องเลือกเอาว่าจะดำเนินนโยบายที่ไม่ตอบสนองความต้องการและอารมณ์ของประชาชน ซึ่งก็คือการสลายตัวของพรรค หรือจะเป็นผู้นำประชาชนเข้าสู่การตัดสินว่าจะจัดการความขัดแย้งทางอุดมการณ์นี้อย่างไร ซึ่งก็คือการเร่งให้ความรุนแรงระเบิดขึ้นอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ลิงคอล์น กับสงครามกลางเมือง และการเลิกทาส

ประวัติศาสตร์ระยะที่สำคัญที่สุดในชีวิตการเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ ของลิงคอล์นคือ ท่าทีและจุดยืนต่อปัญหาความแตกแยกระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ในปัญหาเรื่องระบบทาส คำถามคือประธานาธิบดีลิงคอล์นได้แก้ความแตกแยกนั้น หรือกลับทำให้ความแตกแยกหนักหน่วงขึ้นถึงขั้นนำไปสู่การเกิดสงครามกลางเมือง

ในความเห็นของผม จุดยืนของลิงคอล์นต่อปัญหาความแตกแยกระหว่างสองภาคนั้นมีลักษณะสมเหตุสมผลและเป็นกลางอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากสุนทรพจน์ที่เมืองเพโอเรียถึงวันรับตำแหน่งผู้สืบทอดประธานาธิบดีและในนิวยอร์ก เขายืนยันว่าสิ่งสูงสุดที่เขาจะต้องรักษาคือสหพันธรัฐอเมริกา ไม่ใช่ระบบทาสหรือไม่ใช่ทาส เขากล่าวว่าหากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการทาส เขาก็จะให้มีทาส หาก



กองทัพฝ่ายเหนือ
ในสมรภูมิแห่งหนึ่ง

คนส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่เอาทาส เขาก็จะไม่ให้มีทาส สภาพที่เป็นปัญหาคือการยอมให้มีทั้งสองระบบในเวลาเดียวกัน กึ่งทาสกึ่งเสรี ซึ่งเขาคิดว่ามันไม่อาจปฏิบัติได้ แต่ถ้าหากให้เขาเป็นคนเลือกทางออก เขาก็เสนอแนวทางประนีประนอมคือการให้ระบบทาสหมดไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ลิงคอล์นมีจุดยืนประเด็นนี้เหนียวแน่นเพราะเขากล่าวว่านี่คือจุดยืนทางการเมืองของบิดาผู้ก่อตั้งประเทศ ในคำประกาศเอกราชและในรัฐธรรมนูญ อันนี้เป็นนโยบายและเจตนารมณ์ของสหรัฐฯ ตั้งแต่แรกที่ยอมรับฐานะการดำรงอยู่ของทาส เพราะว่าทาสเป็นทรัพย์สินของเจ้าของ เหมือนการมีทรัพย์สินอื่นๆ รัฐบาลไม่อาจยกเลิกการถือครองในทรัพย์สินที่เจ้าของได้มาอย่างชอบธรรมตามกฎหมายได้ นี่คือการที่มาของการที่เขาไม่โจมตีระบบทาสว่าเป็นระบบสามัญอันเลวร้ายที่ทำลายความเป็นมนุษย์ดังที่ขบวนการทำลายทาสปลุกระดมอยู่ทุกวันตามสื่อต่างๆ กล่าวโดยสรุป หากไม่เกิดสงครามกลางเมือง มีความเป็นไปได้ที่ระบบทาสอเมริกันอาจถูกเลิกด้วยวิธีที่สันติและสงบโดยลิงคอล์น เหมือนดังการเลิกทาสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งสยามประเทศ

ต่อปัญหาการเลิกทาส มีคนวิพากษ์วิจารณ์นโยบายและการปฏิบัติของลิงคอล์นที่ฉีกออกไปเป็นสองขั้ว ฝ่ายหนึ่งวิจารณ์ว่านโยบายและการปฏิบัติต่างๆ ต่อเรื่องทาสของเขาเป็นแบบอนุรักษนิยม คือไม่ได้ทำลายระบบทาสอย่างจริงจัง ตั้งแต่ก่อนได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี เขาก็ไม่ได้แสดง

จุดยืนชัดเจนว่าจะเลิกทาส ไม่ว่าจะด้วยวิธีการอะไรก็ตาม ลิงคอล์นไม่เคยพูดถึงการเลิกทาสเลยไม่ว่าที่ไหนๆ ก็ตาม อย่างนี้จะแสดงว่าเขาไม่สนับสนุนระบบทาสได้อย่างไร หลังจากสงครามกลางเมืองอุบัติขึ้น ลิงคอล์นก็ไม่ได้ใช้โอกาสนี้ในการปลุกระดมให้บรรดาทาสในไร่ภาคใต้หนีจากนายทาส มาเข้ากองทัพฝ่ายเหนือเสีย เสียเวลาและเสียกำลังทหารไปจำนวนมาก กว่าลิงคอล์นจะยอมให้ใช้นโยบายรับเอาทาสที่หนีจากนายทาสเข้ามาเป็นทหารในกองทัพฝ่ายสหรัฐฯ สุดท้ายแม้เมื่อเขาประกาศการเลิกทาส (Emancipation Proclamation 1863) แต่ในความเป็นจริง คำประกาศนั้นก็ไม่สามารถเลิกทาสได้สักคนเดียว เพราะกองทัพฝ่ายเหนือยังไม่อาจยึดรัฐทางใต้ได้ แล้วจะทำให้ทาสในภาคใต้เป็นไทได้อย่างไรเล่า รวมๆ แล้วนักวิจารณ์ฝ่ายแรกนี้เห็นว่าแท้จริงแล้วลิงคอล์นไม่ได้ต้องการจะเลิกทาสอย่างจริงจัง หากทำไปตามสถานการณ์ทางการเมืองเป็นหลักเท่านั้นเอง

ตรงกันข้าม อีกฝ่ายหนึ่งกลับมองว่าลิงคอล์นมีจุดยืนและนโยบายที่ราดคิด คือมีความรุนแรงและเด็ดเดี่ยวในการ

จัดการปัญหาเรื่องทาสให้ลุล่วงไปได้ ฝ่ายหลังนี้มองว่าเมื่อภาคใต้ประกาศแยกตัวออกไปจากสหรัฐฯ นำไปสู่ภาวะของการเป็นสงครามกลางเมือง นั่นคือความขัดแย้งได้เปลี่ยนจากภายในประเทศมาสู่การเป็นสงครามระหว่างรัฐ ทำที่ต่อผู้นำฝ่ายใต้ไม่ใช่เป็นพวกกบฏอีกต่อไป หากกลายเป็นผู้นำการปฏิวัติ การจัดการและตอบโต้เปลี่ยนมาเป็นการใช้กำลังเข้าปราบปรามอย่างเต็มที่ นี่เองเป็นเหตุที่ลึงคอลลินประกาศกฎอัยการศึก ระงับการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญรัฐบาลกลางใช้เครื่องมือทุกอย่างรวมทั้งกฎหมายเพื่อปราบปรามฝ่ายปฏิวัติให้ได้

ส่วนการที่ลึงคอลลินไม่ใช้นโยบายเลิกทาสอย่างทันทีเมื่อเกิดสงครามกลางเมือง ก็สืบเนื่องมาจากสภาวะของบรรดารัฐแดนต่อแดน หรือที่เรียกว่ารัฐชายแดน (Border states) อันได้แก่ มิสซูรี เคนซัส แมริแลนด์ และเดลาแวร์ รัฐเหล่านี้ไม่ยอมตัดสินใจว่าจะเข้าข้างไหน ระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ เพื่อตั้งรัฐแดนต่อแดนให้เข้ามาเป็นพวก ลึงคอลลินจึงจำเป็นต้องเดินนโยบายเรื่องทาสอย่างกลางๆ เพราะรัฐเหล่านี้มีทาสและนายทาส หรือไม่ก็เห็นใจรัฐทางใต้ เขาจึงไม่อาจเสนอนโยบายเลิกทาสออกมาได้ก่อนเวลาอันควร จนกระทั่งในปี ๑๘๖๓ เมื่อสถานการณ์ทางทหารเรียกร้องให้รัฐบาลกลางดำเนินนโยบายที่ชัดเจน เพราะจะทำให้สามารถรุกฝ่ายใต้ได้ นั่นแหละคำประกาศเลิกทาสจึงเปล่งออกมา และนั่นหมายความว่าสงครามที่ทำกับภาคใต้ต่อไปนี้ไม่มีคำว่าหยุดหรือเจรจา นั่นคือที่มาของการทำลายล้างอย่างไร้ความปราณี ดังที่นายพลเซอร์แมนกรีธาทัพบุกและเผาเมืองทั้งหลายราบเป็นหน้ากลองจนถึงแอตแลนตา รัฐจอร์เจีย กลายเป็นฉากอลังการในหนังสือทั้งศตวรรษเรื่อง *วิมานลอย (Gone with the Wind)*

บทเรียนจากลึงคอลลิน และสงครามกลางเมือง สหรัฐอเมริกา

สำหรับเรา การศึกษาประวัติของลึงคอลลินให้บทเรียนอะไรบ้าง ประการแรกคือความสำคัญของผู้นำสูงสุดในระบบการเมือง

แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าบทบาทและความสามารถทุกอย่างของผู้นำการเมืองในท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งแตกแยกอย่างรุนแรงในรัฐเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ขณะนั้นมีพรรคการเมือง กลุ่มประชาชนทั้งชายและชาวสีอมวลชนที่แตกแยก แม้สภาองเกรสและสภาสูงเซเนตก็แตกออกเป็นเสี่ยงๆ กระทั่งศาสนจักรก็แตกแยกกันระหว่างโบสถ์ฝ่ายเหนือกับโบสถ์ฝ่ายใต้ ต่างก็ตีความข้อความในคัมภีร์ไบเบิลในเรื่องทาสที่ตรงข้ามกันเลย ไม่น่าเชื่อว่าสหรัฐฯ จะก้าวไปสู่จุดนั้นได้ จึงไม่น่าแปลกใจที่พรรคทองของลึงคอลลินว่า "บ้านที่แตกแยกกันเองไม่อาจตั้งอยู่ได้" จึงกลายมาเป็นคำขวัญทางการเมืองของเขาไปได้อย่างงดงามที่สุด ข้อที่ผมชื่นชอบมากที่สุดในการเป็นผู้นำของลึงคอลลิน คือการที่เขาลงมือศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ที่สำคัญคือประวัติการเมืองของทาสในระบบประชาธิปไตยอเมริกัน

ในแง่ของการเป็นผู้นำรัฐบาลและประเทศยังมีคำถามอีกว่า จริงๆ แล้วลึงคอลลินแก้ปัญหาวิกฤตความแตกแยกภายในประเทศขณะนั้นลงไป หรือยิ่งช่วยเร่งวิกฤตนั้นให้แรงยิ่งขึ้นจนถึงขั้นระเบิดออกมาเป็นสงครามกลางเมืองเลย คำตอบต่อคำถามดังกล่าวนี้ จากวันโน้นถึงวันนี้ ก็ยังมีคนตอบตรงกันข้ามด้วยจุดยืนที่ตรงข้ามกัน นี่คือธรรมชาติของประวัติศาสตร์ที่ไม่สามารถให้คำตอบที่ถูกที่สุดให้แก่คนทุกๆ คนได้ในทุกเวลา สำหรับภาคเหนือ ลึงคอลลินเป็นวีรบุรุษ สำหรับภาคใต้ เขาเป็นอาชญากรผู้ทำลายการปฏิวัติอเมริกา สำหรับนายทุนอุตสาหกรรม ลึงคอลลินเป็นผู้นำผู้สร้างสหรัฐฯ ใหม่ที่ทำให้เศรษฐกิจทุนนิยมเข้มแข็งขึ้น แต่สำหรับนายทาส เขาเป็นผู้ทำลายอารยธรรมภาคใต้และวัฒนธรรมของผู้ติงไป

หากประเมินผลทางการเมือง ลึงคอลลินประสบความสำเร็จในการปราบพวกกบฏภาคใต้ ในการสถาปนาอำนาจการปกครองของรัฐบาลกลางให้เข้มแข็งเหนือกว่าอำนาจรัฐต่างๆ ทั้งหมดนั้นเขากระทำลงอย่างไม่ลังเล เพราะจุดยืนทางชนชั้นของเขาซึ่งคือคนผิวขาวชั้นล่างที่ยากจน สามารถเข้ากันได้กับผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนอุตสาหกรรมและชนชั้นกลาง ปัญญาชน สีอมวลชนหัวสมัยใหม่ ซึ่งมีความรู้สึกร่วมกันในการต่อต้านและทำลายระบบทาสในสหรัฐฯ ลงไป เหนือสิ่งอื่นใดคือประธานาธิบดี ลึงคอลลินไม่ทรยศต่อจุดยืนของชนชั้นเขา--ชนชั้นผู้ให้แรงงาน

มิวชาว นี่คือนิเวศน์ที่ทำให้เขาได้รับการสนับสนุนจากประชาชนจำนวนมากในประเทศตลอดเวลาของการทำสงครามกลางเมือง กระทั่งทำให้เขาสามารถประกาศเป็นศัตรูกับชนชั้นนายทาสในภาคใต้ได้อย่างที่ไม่เคยมีประธานาธิบดีคนไหนก่อนหน้านี้สามารถทำได้เลย ในทำนองเดียวกันผู้นำการเมืองในภาคใต้ก็ตัดสินใจถูกเหมือนกันที่ประกาศแยกตัวออกจากสหรัฐฯ ในทันทีที่ลิงคอล์นได้รับชัยชนะในตำแหน่งประธานาธิบดี เพราะพวกนั้นก็รู้เหมือนกันว่าลิงคอล์นกับพรรครีพับลิกันในเวลา นั้นไม่ใช่ นักการเมืองและพรรคการเมืองแบบเดิมอีกต่อไปแล้ว พวกเขาเห็นว่าลิงคอล์นจะไม่ยอมขอม้อ่อนข้อให้กับภาคใต้ นับแต่นี้ไปจะไม่มีการประนีประนอม ไม่มีการเจรจา ไม่มีการทำความเข้าใจกัน ในหลักการสูงสุดของรัฐธรรมญูกันอีกต่อไป เพราะมันถูกนำมาใช้ในการรักษาผลประโยชน์ของแต่ละภาคและใช้ทำลายฝ่ายตรงข้ามแล้ว ในที่สุดลิงคอล์นได้ผลักดันให้วิกฤตของความขัดแย้งดังกล่าวยกระดับขึ้นจากการปราบกบฏไปสู่การทำปฏิวัติประเทศ ในมือของเขาสงครามกลางเมืองได้กลายเป็นสงครามปฏิวัติ--การปฏิวัติอเมริกาครั้งที่ ๒

การประเมินลิงคอล์นจึงไม่ใช่พิจารณาเพียงแค่สงครามกลางเมือง หากที่สำคัญไม่น้อยกว่าและจริงๆ แล้วอาจสำคัญอย่างมากกว่าชัยชนะของฝ่ายเหนือในสงครามกลางเมือง ก็คือผลรวมอันเกิดขึ้นหลังจากผ่านสงครามกลางเมืองไปแล้ว กล่าวได้ว่าสหรัฐฯ ที่ลุกขึ้นใหม่ภายหลังสงครามกลางเมืองได้เปลี่ยนโฉมหน้าของประเทศใหม่ในหลายๆ ด้าน นักประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์บางท่านถึงกับกล่าวว่า สงครามกลางเมืองได้กระทำราวกับเป็นการปฏิวัติอเมริกาครั้งที่ ๒ มันได้สร้างสหรัฐฯ ที่เป็นอีกประเทศขึ้นมา สิ่งหนึ่งซึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนมาก แม้จะมีการเปลี่ยนพอสมควรหลังสงครามกลางเมือง คือบรรดาคนผิวดำที่ได้รับอิสรภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ก็ยังไม่ได้รับเสรีภาพอย่างเต็มที่ตามที่คาดหวัง การเสียชีวิตของลิงคอล์นหลังจากเพิ่งเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ อย่างไม่คาดคิด มีส่วนทำให้แผนการเลิกทาสและให้ชีวิตใหม่แก่อิติตทาสต้องล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

การกลับขึ้นมามีบทบาทและช่วงชิงฐานะนำทางการเมืองของลิงคอล์นก็น่าสนใจ ทำไมเขาถึงประสบความสำเร็จ นักปรัชญาประวัติศาสตร์อธิบายว่า การเกิดผู้นำวิเศษเหล่านั้น

เขากลเรียกว่า "วีรบุรุษ" (Heroes) หรือมหาบุรุษ ผู้นำเหล่านั้นมีคุณสมบัติพิเศษที่เข้าใจและยึดกุมสิ่งที่เป็นสากลและกฎเกณฑ์ใหญ่ได้ ทำให้สามารถเสนอออกมาเป็นจุดหมายและนโยบายของเขา และนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นจริงสอดคล้องกับเจตจำนงของโลกและคนส่วนใหญ่ได้ มหาบุรุษเป็นเครื่องมือของประวัติศาสตร์ ในแง่นี้ลิงคอล์นอาจเปรียบได้กับหมอต๋ายที่ช่วยเร่งการเปลี่ยนแปลงให้เกิดและสำเร็จลงไป แต่ถ้าพิจารณาในบริบททางประวัติศาสตร์ ความสำเร็จของลิงคอล์นมาจากการที่เขา "ซื่อตรงต่อโลก" (คือปัญหาระบบทาสและภาคใต้) และต่อตัวเขาเอง คือจุดยืนทางชนชั้นและทัศนคติความเชื่อที่มีต่อประวัติศาสตร์การเมืองของประชาธิปไตยในอเมริกา ที่สำคัญยิ่งลิงคอล์นยังมีสิ่งผู้นำการเมืองส่วนมากไม่มี นั่นคือความเป็นมนุษย์ที่มี "ความสังเวชสลดใจ" คือความมีปราณีธรรม ความพยายามที่จะเข้าใจและเห็นใจในกันและกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้เขามี "ความจริงใจ" ทำให้เขาสามารถพูดและทำให้คนเห็นทางออกในตัวเขาขึ้นมาได้ ที่สำคัญลิงคอล์นพัฒนาปรับปรุงและยกระดับความคิดความเข้าใจต่อปัญหาภายนอกอยู่ตลอดเวลาอย่างเป็นกระบวนการ ทำให้เขาสามารถยืนฝ่าพายุใหญ่นี้ไปได้

ผมคิดว่าสำหรับประเทศที่ระบบและนักการเมืองอาชีพตกต่ำและไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิงนั้น ควรอ่านและศึกษาประวัติการเล่นการเมืองของลิงคอล์น อาจช่วยให้มีความหวังในระบบการเมืองประชาธิปไตยต่อไป อันจะนำไปสู่การมีสติสัมปชัญญะและเกิดปัญญาในการช่วยสร้างและผลักดันระบบการเมืองประชาธิปไตยให้มีศักดิ์ศรีและประสิทธิภาพอย่างแท้จริงขึ้นมาได้บ้าง ๘